

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő מרטון מרדכי ד"ר א. מרטון

12 OLDAL (értékelt adóval) 5 sikel TEL-AVIV, 1981 AUGUSZTUS 21., PÉNTEK 10,067 sz.

A kormány egyelőre nem dönt az ásatások ügyében

Önkéntesek bevonásával folytatódna a munkálatok

Az illetékes kormányhivatalok, illetve minisztériumok, úgy határoztak, hogy egyelőre semmilyen érdemleges döntést nem hoznak a Goren országos főrabbi által hozott halachikus döntvény és az archeológusok követelése közötti konfliktust illetően. Konkrét lépésre csak Zámir professzor, a kormány jogtanácsosa még meg nem fogalmazott jogi szakvéleményének benyújtása után kerülhet sor.

Ennek a szakvéleménynek a sa áll majd, hogy ki illetékes a tengelyében annak megállapításának eldöntésére, hogy hol volt

A HIAS csökkenti a lemaradók támogatását

A Szochnut új eljárást vezetett be a Szovjetunióból Bécsbe érkező zsidókkal való foglalkozás terén, azzal a céllal, hogy csökkentsék a lemaradók arányát, amely most eléri a 80 százalékot.

Az új módszer sem csökkenti egyben a Szovjetuniót elhagyó zsidók jogát, hogy választhassanak Izrael vagy más ország között, azonban csak olyanok kapnak aktív támogatást a HIAS-tól más országba való kivándorláshoz, akiknek közvetlen hozzátartozóik élnek a szóbanforgó országban.

Az új elrendezést a Szochnut és az amerikai zsidó vezetők közötti tárgyalások nyomában vezették be, miután szovjetországi zsidók az Izraelbe szóló kiutazási engedélyeket más célokra használják fel, oda vezet, hogy a szovjet hatóságok csökkentik, vagy beszüntetik az alijja-engedélyek kiadását.

Ugyanakkor azonban fennáll az a lehetőség is, hogy azok a zsidók, akik nem akarnak alijázni és nem felelnek meg azoknak a kritériumoknak, melyek lehetővé teszik, hogy a HIAS segítse elő Amerikába való kiuta

temető a múltban és hol nem. Időközben dr. Jozsef Burg belügy és vallásügyi miniszter, aki a távollévő Zvulun Hammer közoktatásügyi minisztert is helyettesíti, tegnap megbeszélést folytatott az említett három miniszter jogtanácsosával, valamint Zámir professzor első helyettesével s ennek befejeztével úgy döntött — hogy egyelőre nem dönt. Célzást tett azonban arra, hogy a közoktatásügyi minisztérium fel akarja szüntetni az archeológusokat, egyelőre hagyják abba az ásatásokat.

Tegnap változatlan iramban folytak az ásatások, erős rendőri felügyelet mellett, a „Dávid Városa” néven ismert területen. Az ásatásokban ezuttal nagyszámú önkéntes is részt vett és vallásos elemek részéről nem történt kísérlet a munkálatok megzavarására.

(Lásd korábbi tudósításunkat és vezércikkünket az utolsó oldalon).

BEGIN:

«Ha a PFSz-t bevonják az autonómia tárgyalásokba — Izrael kilép»

Menáchem Begin miniszterelnök bejelentette, közölni fogja Szádát egyiptomi elnökkel az alexandriai megbeszélésen, hogy ha a PFSz-t bevonják az autonómia tárgyalásokba — Izrael nem vesz részt azokon.

A miniszterelnök, aki az amerikai Bonds 600 aktivistája előtt tartott előadást a jeruzsálemi King David szállóban, felszólította a résztvevőket, hogy vállaljanak még egy feladatot: a tengerközi csatorna megépítésének elősegítését. Hangsúlyozta, ez a csatorna új energia forrásokat nyújt Izraelnek és jelentős

lépés Izrael számára a gazdasági önállóság felé.

Más vonatkozásban a miniszterelnök ismertette a beiruti PFSz parancsnokság elleni támadás előzményeit. Rámutatott arra, hogy a Cáhál nem akart polgári személyeket támadni, amikor azonban szándékosan Beirut központjába helyezik azt a PFSz parancsnokságot, amely zsidó lakosok legyilkolásáról hoz határozatokat, akkor nincs más választás, mint hogy meg kell támadni.

● Megoperálták Dávid Lévit. Tegnap közölték, hogy a tel-hásoméri Siba kórházban nem rossz indulatú daganatot távolítottak el Dávid Lévi helyettes miniszterelnök testéből. Dávid Lévi valószínűleg már ma elhagyja a kórházat.

IDŐJÁRÁS

A meteorológiai intézet jelentése szerint ma a megszokottnál valamivel melegebb lesz. Jeruzsálemben 26, Tel Avivban, Haifán és Beér Séván 32, Ejláton 37 fokig kuszik fel a hőmérő higánya.

RAFI
Friziderek festése
otthonában, minden színre,
országszerte
03-625110, 052-33012,
02-221075

Amerika felszólította állampolgárait Libia elhagyására

Az Egyesült Államok felszólította a Libiában élő mintegy 2500 amerikai állampolgárt, hogy azonnal térjen vissza az Egyesült Államokba.

Nemzetközi politikai körök azonban tegnap nem tartották kizártnak, hogy Gádafi libiai diktátor olyan módon akar bosszút állni az amerikaiakon a két harcirepülőgép lelövéséért, hogy megakadályozza az amerikaiak távozását és gyakorlatilag tusznak tekinti őket.

Amennyiben ez megtörténne, úgy rendkívül súlyos helyzet alakul ki — hangoztatják, — mert „Reagan Amerikája nem Carter Amerikája és a jelen rezsim készen áll arra, hogy masszív katonai erővel válaszoljon minden libiai provokációra.”

Az amerikai hadügyminiszter helyettes televízió-nyilatkozatában hangoztatta: Amerika nem fél Gádáfitól. Helyesebb, ha befejezteknek tekinti a repülőgépi incidens. Hozzáfűzte, hogy a libiaiak előzőleg már 36 esetben provokáltak incidenseket.

A Pentagon egy magasrangú tisztviselője azt mondta, hogy az amerikai vezetők többsége a Közelkelet Kubájának tekinti Gádáfi Libiáját és „nem sok

könnyet fognak hullatni nálunk, ha Gádafi átadja helyét nála mérsékeltebb és nyugodtabb személynek.”

Az európai sajtó meglepődéssel nyugtázza a libiai gépek lelövését. Különösen a londoni lapok nyilatkoztak látható örömmel az incidensről.

Jeruzsálem sem titkolja meglepődését a libiai gépek lelövésé felett. Az a vélemény alakult ki, hogy ez az eset bizonyítja, miszerint a Reagan kormányzat eltökélt szándéka erősen reagálni a Szovjetunió és a befolyása alatt levő államok egyoldalú lépéseire.

Magáról a légi harcokról további részletek kerültek nyilvánosságra, így, hogy a libiaiak eredetileg egy Hawkeye típusú amerikai felderítő repülőgépet támadtak meg, melyet azonban két F-14 „Tomcat” típusú amerikai vadászgép kísért. Így kerültek harcra a libiaiak az amerikai harcirepülőgéppel, melyeket rakétákkal próbáltak támadni.

Katonai szakértők rámutatnak arra, hogy a libiai Szuchoj gépeknek semmi esélyük sem volt a Tomcat-okkal szemben, amely a világ legmodernebb vadászgépe és többek között, képes ar-

ra, hogy egyszerre hat rakétát lőjjön ki, hat különböző irányba. Ezeket a rakétákat semmiféle zavaró berendezéssel sem lehet eltéríteni utjukról. Az amerikai pilóták azonban ez alkalommal nem ezeket a hipermó dern rakétákat alkalmazták, hanem a viszonylag egyszerűbb Sidewinder-eket.

A libiaiak is rendelkeznek modernebb harcirepülőgéppel, mind a két leltett Szuchoj—22, azonban azok sem képesek megmérkőzni az F-14-esekkel.

A libiai kormány szóvivője egyébként ígéretet tett, hogy az amerikai állampolgároknak nem esik bántódása. „Különbséget tudunk tenni az amerikai kormány és a békeszerető amerikai népközött” — mondotta.

Ugyanakkor a párizsi libiai nagykövetség titkára azzal fenyegetett, hogy országa igénybe veszi az „olajfegyvert” az Egyesült Államokkal szemben.

Az Egyesült Államok attól tart, hogy a Libiával rokonszenvező elemek esetleg támadást intéznek a beiruti amerikai nagykövetség ellen és ezért kérték a libanoni kormánytól, hogy erősítse meg a nagykövetség épületének őrzését.

BROADWAY 80 EZ MEGFELEL NEKEM.



MINDIG AZI
HITTEM, HOGY
CSAK EGYFAJTA
CIGARETTA
VAN — AMIG
FELFEDEZTEM
A

BROADWAY 80
-AT
Amerikai keverék
80 mm,
az ár: 5 sikel

סנטורס
CENTERTOURS

A CENTERTOURS meghívja Önöket, töltsék az ünnepeket

BUDAPESTEN — 14 nap
BUKAREST — 3 nap

Még 8 hely maradt a szeptember 27-ikén induló utazásra
Vízum biztosítva.

Egyéni, odaadó kiszolgálás.

Irodánkban magyarul is beszélnek.

A feliratkozás augusztus 28-án befejeződik.

Irodánkban ezen kívül különböző, Európába és más kontinensekre induló szervezett utazások nagy számából is válogathat

Felvilágosítások és előjegyzések:

CENTERTOURS, a Dizengoff Center passzázsában,
a Hámásbir mellett, tel.: 230245-6-7.

IGY MARAD MEG...

KÖZÖS VONÁS

BARZILAY ISTVÁN SLOSIMJARA HIVATÁSÁNAK UTTÖRŐJE

Barzilay István, a kolozsvári „nagy” Uj Kelet (nívójában volt nagy és nem nyereségében) harmadik nemzedékéhez tartozott, mint vérbeli újságíró, akinél az elvi, cionista magatartás összenő a legjobb szakmai eredményekkel. A lap első, alapító nemzedéke ugyanis (a fiatal Marton Ernő szerkesztése mellett) patinás írókból és jeles publicistákból állott (mint Ujvári Péter, Kaczer Illés, stb.), akik tartalmas írások mellett nem sozat törődtek a hírekkel, a napi újságokkal; a második nemzedék (Jámbor Ferenc, Benamy Sándor, Diamant Elemér) már inkább újságot csinált, amely versenyzett a nemzsidó lapokkal. Ennek az irányzatnak a fokozását jelezte a harmadik nemzedék, melynek első, úttörő képviselői között volt (Kasztner Rezső és Hát-szegi Ernő mellett) Barzilay István. Eredeti neve, Kugel István, ugyan mint költő és elbeszélő tűnt fel először a cionista ifjúsági sajtóban, de mint jeles és bátor tollú riportertőtte ki magát az Uj Kelet hasábjain, a zsidó nyomor és zsidó sérelmek feltárásával, a hatóságok kilengések és társadalmi igazságtalanságok bírálataival. Melegsívű kollegialitás és derűs optimizmus jellemelte egyéni magatartását. Ehhez szegődik ama elhatározása 1938 elején (és nem 1939-ben, ahogy a halála utáni nekrológok közölték), hogy a sikeres galuti újságírást feleselje a személyes cionista megvalósítás, az alijja akkori göröngyös útjával.

Az Uj Kelet tel-avivi tudósítójaként kezdte itteni pályafutását, és cikkei híven tükrözték az akkori, zavargásos idők palesztinai valóságát. Amikor tíz évvel később utána jött Tel Avivba a feltámadt Uj Kelet, Barzilay volt és maradt, mások mellett és után, az összekötő híd a kolozsvári Uj Kelet nagy multja és a tel-avivi Uj Kelet lécazoptól-nevelő hivatása között. Mélyen tudatában volt ennek a hivatásnak, amit cionista elv-hűséggel, izraeli hazafisággal, polgári erkölcsiességgel és nívós tehetséggel szolgált mindvégig, míg ki nem hullott kezéből a toll.

Mint aki ismertem írásainak értékét, meg vagyok győződve róla, hogy az izraeli sajtó és olvasóközönség vesztett azáltal, hogy Barzilay István a lét háré és a magyarajku jisiv-hoz fűződő kötelék malmában, nem jutott el ama ideáljának megvalósításához, hogy a héber újságírást is gazdagítsa közírói értékeivel és eredményeivel.

DÁNIZG HILLEL

ELSŐRENDŰ, KOMOLY
SZAKÁCSOT KERES
RENDEZVÉNY-TEREM.
04-521521. Haifa, 7-től 16-ig

BUCSU

Megfelelő szavakat keresek, hogy elbúcsúzzam tőle. Aki ismerte, tudja, hogy aligha van olyan dicsérő jelző, amely ne illette volna meg.

Jó barátságban, gyakran találkoztunk, elbeszélgettünk. Órákig ültünk a kávéházakban. Kézirataimat javította, biztatott, tanított. Egy alkalommal így szólt hozzám:

— Nem szabad sokat magyarázni az olvasónak, kevésből is ért. Ha sokat mondunk, megsértődik. Az olvasót becsülni kell és szeretni.

Leveleit borítékba zárva őrzöm. Szeretném újra elolvasni, de egyelőre nem nyulok hozzájuk, még várok, amíg a fájdalom elcsitul kissé.

Néha faggattam fiatalkori életéről.

— Küzdelmes volt, de végeredményben életemet egészen úgy éltem, ahogy szerettem. Mindent úgy szeretek, ahogy volt, ahogy van és ilyen maradok-életem végéig.

Soha nem hallottam senkit szabadabban beszélni emberekhez, mint őt. Nem ismerte az elfogultságot vagy részrehajlást. Nem bókolt felfelé, nem taposott lefelé.

Egész, igaz ember volt.

SARONA SALOM

MEGTAGADOTT TANUVALLOMÁS

Nem vallhatok Barzi Pista felől, elfogult vagyok. Hogy egészen nyílt legyek, lekenyeréztem, mégpedig alig pár nappal azután, hogy Izraelbe érkezünk volt. Kértem tőle valamit, amit postán is elintézhetett volna, ő pedig tüstént buszra ült és beállított ideiglenes lakóhelyünkre. Akkor már jó húsz éve nem láttam, de nem az arcáról, nem a hangjáról, mosolyáról: felismertem volna csupán hamiskásan csillogó szeméről, cinkosan, kislíusan, összeesküvően villanó pillantásáról is. Minden kedves szava, mókás tekintete, kölykös nevetése összeesküvésre szólított: a nyárs polgári unalom és kedélytelenség ellen, a barátság és az életöröm nevében.

De megvesztegetett ő mindenki mást is, gyöngéivel legalább úgy, mint eredményeivel. Ellenállhatatlanul lefegyverző volt újságíróknál oly meghökkenítő jóhiszeműsége. Ez a mesterség — amit ő hivatásként gyakorolt — feladatánál és közegénél fogva gyakran torkollik cinizmusba, pesszimizmusba: — Nála nem: áradt belőle a feltétlen bizalom mindenki, olykor azok iránt is, akik ezt meg nem érdemelték. Elragadó volt ez a védtelenség, mert nem az emberismeret hiányából, hanem a kifogyhatatlan derű játakarásából fakadt. S amikor — ritka eset — mégis bántotta valaki, haragudni sem tudott, annyira nem értette.

Be kár, hogy nem vettük hangszalagra, amikor a Nordau bizottságban vagy az Irószövetség magyar tagozatában elnököl! Azal a szalaggal most kioktatnánk minden közéleti férfit, hogyan lehet — és kell — közügyekben is óvakodni a nagyképűségtől, frázisok nélkül is meggyőzni, jelszavak és sallangok nélkül is mozgósítani. Vezetni jópéldával, serkenteni kedélyes buzdítással, ügyintézni tréfás, konk-

rét, s mindig kurtára fogott szóval.

Megvesztegetett, én meg nem szolgáltam meg érte. De hát alig is tehettem, mert nem kért ő semmit a „sápért”, a meleg barátságért, segítőkészségért, fel-

villanyzó lelkesességért. Valamennyien így vagyunk Pistával: fura mód, megcsalatottaknak érezzük magunkat; magával vitte le nem törlesztett tartozásainkat!

GREDA JÓZSEF



IGY MARAD MEG BENNEN

Az utóbbi években sok barátomtól voltam kénytelen végső búcsút venni. Kialakítottam magamban egy módszert, hogy a sok emlékkép közül választhok magamnak egyet, azt rögzítem magamban, és így, egyetlen képbe sűrítetten emlékszem minden barátomra.

Barzilay Pista temetésén huszonöt együtt töltött esztendő képei közül kellett válogatnom, amíg megtaláltam a legmegfelelőbbet.

A kép három vagy négy éves.

Együtt voltunk egy ülésen, a HOH tel-avivi központjában. Utána megkérdezte Pista, hogy van-e még egy kis időm, s elhívték sétálni. Szerkesztőségi ügyekről beszélgettünk, s rövid idő múlva már a Dizengoffon voltunk.

Akkor Pista témát váltott és felelevenített néhány régi történetet az alijjázása körüli időkből, a „kis Tel-Aviv” korszakból. Egyre jobban belefelejtkezett a

mesébe, aztán egyszer csak elhallgatott. Nem értettem, mi történt, de egyetlen pillanat múlva kiderült.

Fiatalasszony jött velünk szemközt, csinos hölgy, aki kezében kisbabát tartott. Barzilay Pista első unokáját. Egy aranyos, enyhalóan mosolygó leánykát. A hölgy a menyét volt. Pista átvette a gyereket, a karjába vette és egy perccel át babusgatta. Büszkélkedett vele. Végül ennyit mondott:

— Neked mikor lesz ilyen unokád?

Akkor úgy éreztem, négy évtizedes izraeli életének értelmét látja a csöppszegben, aki nevénél viselője és családi hagyományainak hordozója.

Igy maradt meg bennem, büszkén, mosolyogva, Barzilay István. Karján Saronnal, az unokájával.

BENEDEK PÁL

EMLÉK

Olé-korszakom fordulatot hozó emléke fűződik Barzilay Istvánhoz. Ez volt az az időszak, amikor a hivatalos intézmi valók naponta szaporodó áradatában evickelve, a lélegzétvételyi pillanatokban próbáltam megérteni az ország nagy problémáit, felismereni a társadalmi, politikai és nem utolsó sorban az emberi összefüggéseket. Mindenki készségesen segített, sok jótanáccsal, néha túlságosan is részletezett, a „Má nistáná” értelmetlen gvermekének szánt magyarázatokkal. Az emberek őszinte igyekezete nem növelte az önbizalmamat. Ebben a korban kinos, ha akár jelképesen is pártfogó mozdulattal megsímogatják az ember fejét, mint egy iskolás gyermeknek.

Egy heves politikai vita alkalmából, amikor szokás szerint a sarokból, szótlanul figyeltem a vitákok egymás felé hajgált érveit, Barzi szótlanul felém for-

dult és azt mondta:

— Neked mi a véleményed? A hirtelen beállott eszdben szinte hallottam, hogyan pattant ki a lelkemben a hosszú szorongástól beragadt rugó: mondtam a magamét, felszabadultam, szenvedélyesen, olyan naiv hittel és lelkesedéssel, amelyre most is csak legboldogabb napjaimban vagyok képes. Pista egyetlen mondatától megszüntem olé lenni, jóval a Szochnut által megszabott idő előtt.

Megértettem, hogy neki, aki már negyven éve itt él, írói és újságírói neve volt, tekintélye, súlya, nos, neki nem pártfogoltra volt szüksége, aki felnézzen rá, hanem társra, barátára (még egy-re), akivel vitatkozni lehet, tréfálkozni és verekedni, ha kell. A csendes emberek derűjével, vasakaratával. Barzilay módra.

TABAK LASZLO

...Vannak, akik régebről ismerték, még „odaátrol”, közlebbi kapcsolatban álltak vele; ám, egy bizonyos vonatkozásban, legalábbis itt, a szerkesztőségben, minket állandóan együtt emlegettek.

Nekünk, kettőnknek volt ugyan is a legolvashatatlanabb kézírása. Igaz ugyan, hogy a kéziratok manapság géppel készülnek, de „bejavítás”, korrektúra elkerülhetetlen.

S a Mennyei irgalmazzon mindenkinék, akinek ezt ki kell szilabizálni, legyen az szerkesztő, szedő, vagy bármi más jótét lélek.

Az ember igyekszik, igyekszik valamilyen kalligrafikus formát adni betűinek, de hát nem megy, mit lehet csinálni?!

Emiatt, úgy vélem, egyfajta közös, keserűség nyomta lelkiállapotot. Minek okozunk annyi bosszúságot másoknak, amikor nem akarunk? Arról nem is beszélve, hogy olykor mi magunk is alig tudtuk megfejteni saját hieroglifáinkat.

De ez, legalább, mostanáig megoszott.

Ha szemrehányást kaptam, azt mondtam: — Na, és a Barzilay?!

S azt hiszem, így volt fordítva is.

Most ennek vége. Nincs mivel megosztani ezt a terhet.

Hiába, ha valaki eltávozik a környezetünkből, valamilyen formában egyedül maradunk.

Mit lehet csinálni?

BARKAY ZSÉV

SISA ELIEZER SLOSIMJARA

Az izraeli magyar jisuv „rangidőse” volt Sisa Eliezer, mert amikor 1920-ban alijjázott, még senkit sem talált itt törzsünk fiai közül. Őt követték a magyarországi cionista mozgalom többi neveltjei.

Középszkolai tanulmányai után egy évig a pesti, aztán négy évig a bécsi műegyetem hallgatója volt, de diplomát nem szerzett, mert az alijjázást nem akarta hagyni.

Az országban előbb tanító, később földmérő lett. Önképzéssel szerezte meg mérnöki ismereteit és egész életében másokat tanított. A hazai földmérés tudósának számított, ezen a téren számos új eljárása szabadalma volt. Kiemelkedik közülük a logaritmus-rendszerű planiméter, amely nevéhez fűződik.

Pályafutása során hat könyvet írt, valamennyi tudomány népszerűsítő, illetve kultúrtörténeti munka. Legismertebb könyvét Einsteinról írta az izraeli ifjúságnak. A kötet tiszteletpéldányát Einstein melegehangú levélben köszönte meg a szerzőnek.

Sisa Eliezer alapító-tanára volt a eboloni földmérő főiskolának, amely később megszűnt, illetve beolvadt a tel-avivi egyetem természettudományi fakultásába. Az alapító nevével nemzedékek nevelőjeként tartják számon.

Közéleti tevékenységének súlypontja a Makkabea szervezete volt. Ebben a keretben kapta a Páparól származó diák Budapestben a cionista nevelést és a zsidó nemzeti újjászületés gondolatára és gyakorlatára tette fel az életét. Élete utolsó közéleti akciója a Bét Háttuotot egész alatt megörökítendő magyar-zsidó történeti értékekkel volt kapcsolatos.

81 éves élt. A magyar-zsidó jisuv valóságos tölgye dől ki a halálával. Áldott legyen az emléke.

(bp)

A zsidó humor és dalkincs nvári fesztiválja



HAIFA — „Jáchdáv” aug. 22-én, szombat kimenetelek 7.30 órákor	PETÁCH-TIKVA — „Béjt Sárét” aug. 25-én, kedden 8.00 órákor
RISON-LÓCION — „Béjt Hátárbut” aug. 26-án, szerdán, 8.00 órákor	KIRJÁT-JAM — Nicán aug. 28-án, pénteken 9.00 órákor

F. Steiner
NŐI RUHAGYAR
AUGUSZTUS HAVI AKCIÓ
RUHAVALASZTÉK **190-sekelért**
COTTON ÉS MUANYAG
Továbbá ruhák, blúzok, szoknyák
és kétrészesek **SZEZONVÉGI ÁRAKON**
Eleadási raktár privátoknak: Tel-Aviv, Levanda u. 30., III. emelet (lift van), autóbusz 16.
NYITVA EGYFOLYTÁBAN 8-16.30-IG

Az embargó és a megszüntetése

Írta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

Tíz hét kellett Reagan elnök kormányának ahhoz, hogy eldöntse, megszünteti-e vagy sem az izraeli kormány a repülőgépvásárlási megállapodás feltételeit, amikor amerikai gépekkel lebombázták az iraki atomkóhót.

Pár nappal ezelőtt közölte az amerikai külügyminisztérium szóvivője, hogy a Los Angelesben Reagan elnökletével összeült amerikai Nemzetbiztonsági Tanács úgy döntött, hogy az Izraelnek szállítandó F-15-ös és F-16-os gépekre tíz héttel ezelőtt érendelt embargót megszünteti.

Amde most, az embargó felfüggesztése után sem világos — legelőbb is nem köztudomású —, milyen következtetések alapján függesztette hát fel mégis az embargót az amerikai kormány. A szállítások folytatásából ugyanis ésszerűen arra lehetne következtetni, hogy Izrael nem szegte meg a gépvásárlási megállapodás feltételeit. A tények azonban még sem erre mutatnak. Az Amerikából érkező hírek szerint talált ugyan Reagan a megállapodásban egy részt, ami lehetővé tette az embargó felfüggesztését, a Kongresszussal azonban mégsem közzé tette, mi az elvi végkövetkeztetés, vagyis megszünteti-e vagy sem Izrael a szállítási feltételeket.

Ha tehát csak az amerikai hírcsatornák itélünk, aszerint Izraelnek csak védelmi célokra szabad az amerikai gépeket bevetni, már pedig Izraelben az iraki atomkóhó lebombázását is azaz indokolják, hogy erre a lépésre Izrael biztonságának a védelmében volt szükség.

Ezzel szemben az amerikaiak — legelőbb is felhívatatosan — azt állítják, hogy a gépszállítás tisztes embargója hasznosnak mutatkozott az amerikai kormány szempontjából, kivált azért, mert — az amerikaiak állítása szerint — miniszterelnökünk személyes ígéretet tett, hogy valahányszor Izrael a határain túl katonai akciót fog, tekintettel lesz Egyesült Államok közelkeleti érdekeire. Az amerikaiak véleménye szerint Izrael kormányfőjének ez az ígérete szolgálja legelőbb alapjában Reagan döntésének, amikor elrendelte a gépek leállítását.

Most tehát az a kérdés, mit nyert, vagy mit veszített Izrael hadügyi politikája eredményeképpen. A most előállott új helyzetben, amikor az F-15-ösök és F-16-osok ismét sorra érkeznek Amerikából, de az amerikaiak állítása szerint fennáll Bejin ígérete, ha ez csak szóbeli is, hogy a jövőben számol az amerikaiak közelkeleti érdekeivel, azaz a jövőben nem egyhamar veti be az amerikai gépeket úgy, mint azt az iraki atomkóhó és a bejruti terrorista központ lebombázása előtt tette.

A gépszállítások tisztes leállításán nem vált javára Amerika és Izrael kapcsolatainak. Egyesek állítása szerint ez az időszak mély pontjára süllyesztette a két állam kapcsolatát, azonban most, amikor Reagan elnök megszüntette az embargót, feltehetőleg javulás áll be a két állam kapcsolataiban. Először, hogy szeptember elején hivatalos látogatást tesz minisz-

terelnökünk az Egyesült Államokban, s látogatásának fő célja tisztázni, milyenek lesznek a kapcsolatok a jövőben.

Igen valószínű, hogy az embargó megszüntetésére is főként Bejin közeli látogatása adta a legelőbb indítékot, mert hiszen a megbeszéléseket elképzelni is nehéz az embargó árnyékában. Megszüntetése pedig, már pár héttel miniszterelnökünk és Reagan elnök találkozója előtt, igen alkalmas annak a feszültségnek az eloszlatására, ami az utóbbi időközben az USA és Izrael közti viszonyt terhelte.

Bármint tetteznénk is fel az amerikai gépek jövőbeni izraeli felhasználása körül, minden csak találgatás lenne, amde alapos elemzések következtében joggal feltehető, hogy a jövőben történelmi fog ezel kapcsolatban egy és más. Magától érteődik, hogy ha az izraeliek úgy határoznak — s az amerikaiak ezt állítják —, hogy a jövőben számításba veszik az USA érdekeit a Közelkeleten akkor ez az amerikaiak szerint azt jelenti, hogy Bagdad — vagy Bejrut-típusú akciókat a jövőben amerikai gyártmányú gépekkel Izrael többé nem hajt végre. Ez a helyzet azonban súlyosan ártana Izrael biztonságának, tekintve, hogy Izrael tett ugyan ígéretet, de a terroristák nem, már pedig ha ezek megszegik a tűzszünetet, és megpróbálják ismét támadni Izraelt, akkor nekünk feltétlenül vissza kell majd vágnunk. Ennek módja esetleg ellentétbe kerül azaz, amit az amerikaiak az ő közelkeleti érdekeiknek tartanak.

Ha ilyesmi történik, Izrael természetesen megvédi magát, a múlt tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy Izrael önvédelmi katonai lépései tekintetében és a véleménykülönbség köztünk és az Egyesült Államok között. Semmi garancia arra, hogy hasonló véleménykülönbségek a két kormányzat között a jövőben fel ne merüljenek.

Az izraeli fegyverek leállításának ezt a manőverét már egyszer megpróbálta az amerikai kormány Reagan előtt is: amikor Ford elnök kezdte, az amerikai kifejezés szerint „diértékelní” közelkeleti politikáját, akkor mint most, ő is leállította azoknak a fegyvereknek a szállítását, amelyek fölül Izrael szerződéses alapon megvásárolt.

Ha tehát a múlt tapasztalataink okulunk, akkor mi sem szavatolja azt, hogy az ilyen kísérletek meg ne ismétlődjenek, valahányszor „az amerikai politikai újjáértékelés” során ismét elhatározzák majd a fegyverszállítványok leállítását, s minél több esetben történik ez meg, annál inkább bizonyítja majd a két állam viszonyának leromlását, ami semmiképp sem szolgálja Izrael javát.

Másrészt pedig Izrael, minden jószándéka ellenére, hogy mit se hamarkodjon el, nehogy az amerikaiak közelkeleti érdekeit sértse, elsősorban mégis a saját biztonsági érdekeiről köteles gondoskodni. Márpedig, ha majd Izrael elbéli érdekeinek a védelméről lesz szó, akkor Izrael nem sokat fog latolgatni.

Aki az utóbbi időben az Egyesült Államokban járt, azt tapasztalhatta, hogy az amerikai közvélemény nemigen fordul Izrael felé, ennek inkább az ellenkezője állítható. Az amerikai sajtóban olyan cikkek jelentek meg, amelyek nyíltan taglalják a tényt, hogy Izrael csak kapni szeret az Egyesült Államoktól, hol gazdasági segítyt, hol pedig hadfelszerelési támogatást, de nincs tekintettel Amerikára, amelynek a szorjvet befolyás ellen kell kiüzdenie. Amikor Reagan visszatartotta a repülőgépeket, a közvélemény nem hogy bírálta volna, hanem támogatta a lépését, mint ahogyan támogatta Reagan harcát a repülőterei ellenőrök ellen is, noha ez súlyos kellemetlenségeket okozott az ottani, kényelmhez szokott közönségnek.

Az embargó tényéből azt a következtetést kell levonnunk, hogy Izrael, noha független állam, a jövőben mégsem cselekedhet anélkül, hogy katonai akciói során előbb számításba ne vegyen külső tényezőket, elsősorban az amerikai érdekeket, tekintve, hogy az embargóval az amerikai kormányzat megmutatta, hogy hasonló esetekben erőteljesen közbelép.

Izraelben, főképp pedig kormányában feltehetően sok gondolatot ébresztett a gépszállítások leállításának, tekintve, hogy Izrael nem engedheti meg magának, hogy ehhez hasonló üzemzavarok rontsák meg viszonyát legnagyobb barátjával, az Egyesült Államokkal, amelynek gazdasági segítsége és katonai szállítványai oly fontosak Izrael számára.

EGY TANULSÁGOS ÉVFORDULÓ

Írta: CHANA ZEMER

Érdemes felfigyelnie erre az évfordulóra az izraeli kormány-
nak (kivált Aridor miniszter-
nek), Papo ügyvédnek, Roni Mi-
lo képviselőnek és még egyné-
hány derék embernek, akik úgy
vélik, hogy a hírközlő szervek-
nek kerülniük kell a túlzott bírá-
latot, jobban tennék, ha inkább
mindig a jót emelnék ki. Emlé-
kezzenek ezek az urak vissza a
Berlini Falra — amit most húsz
éve emeltek —, s amit a kelet-
németek azért építettek, hogy
megakadályozzák vele népük tö-
meges szökését. A fal megépíté-
se előtt ugyanis csak úgy árad-
tak a menekült-oszlopok Nyugat
felé, annak ellenére, hogy — ez
köztudomású, vitathatatlan tény
— a kelet-német rádió, tévé és
és sajtó sem akkor, sem azóta
nem sok bírálatot hozott, sosem
a negatívumokat tükrözte, hanem
csakis kizárólag konstruktív hí-
reket tállalt, kiemelt minden jót,
hangsúlyozott minden pozitívumot.

Ott ültek hát a nézők a tévé
előtt, nézték milyen jó a soruk
Kelet-Németországban, s mily ro-
hadt minden Nyugat-Németor-
szágban. Aztán tüstént elhatá-

rozták, hogy nekik véletlenül épp
az kell, ami rossz, s utána ezt
meg is szavazták a két lábukkal.
Míg a fal meg nem épült, három
millió kelet-német menekült el.

Egyedül csak 1960-ban (a fal
előtti utolsó évben) közel 200
ezer ember szökött ki, 1961 el-
ső hónapjaiban már 30 ezer ha-
vonta, júniusban és júliusban pe-
dig naponta kétezer. Kelet-Né-
metországban orvos nélkül ma-
radtak a betegek, tanár nélkül
a nebulók, munkások nélkül a
gyárak, eladók nélkül a boltok.

A hatvanas években divatos
volt Jeruzsálemet Berlinhez ha-
sonlítani. Bizonyos szempontból
jogos is volt az összehasonlás,
hiszen mindkét várost mestersé-
gesen szeltek kettőbe, a fal két
oldalán a félévrosok egymás el-
lenségének számítottak. Valójá-
ban azonban hatalmas volt a két
eset között az eltérés, mert a
Berlini Falat csak azért emel-
ték, hogy eltorlaszolja a me-
nekülőket útját, s amikor Kelet
felől löttek — mert löttek —
Amerik Nyugat-Berlin lakosait akar

ták eltalálni, hanem kizárólag a
menekülőni próbáló kelet-némete-
ket. Az idők során 72 menekü-
lőt löttek agyon.

Manapság más módokat kell
a menekülőknél keresniük. A
betonfal áthatolhatatlan, 164 ki-
lométer hosszúságban húzódik,
előtte senki földje, 14 ezer fegy-
veres őr, aknák, szögcsodót-keri-
tések, önműködő golyószórók és
600 véreb. Ennek ellenére, a fal
megépítése óta 170 ezer kelet-
németnek sikerült elmenekülnie.

Érdekes, hogy a menekülés
mindig csak egy irányban. Ke-
letről Nyugatra folyik, fordított
irányban, Nyugatról Keletre so-
ha. Pedig Nyugat-Németország-
ban, akárcsak Izraelben, a hír-
szolgálati szervek örökösen csak
a negatívumokra vadásznak, —
mindig is csak a mulasztásokat,
a melléfogásokat, a korrupciót
és a bűnözést domborítják ki, a
kormányt szinte kétségbe ejtik
az örökös bírálattal, tehát épp
az ellenkezőjét művelik annak,
amit a keletnémet sajtó és tévé.

Érdemes ezen az uraknak el-
gondolkozniuk.



CSAK KÉT SZÓ...
elite KÁVÉ



Wimmer Jacobsohn Tamir

AZ OPERETSZÍNHÁZ BEMUTAJTA:

NOSZTALGIA-EST



25 résztvevő — bécsi balett

KÉT GALA-ELŐADÁS

1981 szeptember 12, szombat
este 8.30 órakor,
Héjchál Hátárbut, Tel-Aviv

1981 szeptember 19, szombat
este 8.30 órakor,
Auditórium, Haifa

JEGYEK: Tel-Aviv, „Löán” — Dizengoff 101, tel. 247373,
Rokoko, Kánáf, Hádán, Kasztel és mások.
Haifa: „Garbel”, telefon 84777,
„Nova” és Nové Sáánán

• Producer: Á. Porát

GLÜCK

az ismert szakember

TAPETA — P.V.C.

reparálás

NAGY VALASZTÉK.

RAMAT-GAN,

RECHOV HAROE 7,

TELEFON: 720807

BETÖRÉS TELIHOOLD MELLETT

Irta: BENEDEK PÁL

Egy jaffai élelmiszer-importőr kétségbeesetten telefonált vasárnap reggel a rendőrségre. Az ügyeletes csak nagynehezen értette meg, hogy mi történt, mert a panaszos egyre ezt ismételte:

— Kifosztottak! Koldusbotra juttattak! Segítséget!

Húsz perc múlva kiérkezett a helyszínre négy rendőr. Tapasztalt nyomozók, hordozható laboratórium is volt velük. Megállapították, hogy a betörők szakszerű munkát végeztek, csak egyetlen érthetetlen pontja volt az

ügynek. A raktár egy hatalmas, kisipari üzemek sorából álló épület udvarán volt, 85 méternyire az úttesttől. Teherautó nyomát nem látták az udvarban, tehát nyilvánvaló, hogy kihordták a lopott árut. Kézierővel.

A nyomozók megvizsgálták a nagykereskedés üres polcait, közben a tulajdonos egyre csak a magától futta — „Tönkretettek, legalább százezer sekel a károm, mi lesz velem, hogy tudok majd

talpraállni” —, tehát megállapították, hogy a betörők sokan lehettek, mert csak láncot alkotva válthatott lehetségessé a lopott áru elszállítását.

Közben rajtaütésszerűen megvizsgálták az ismertebb orgazdák raktárait, de sehol nem akadtak az importüzletről hiányzó hús-konzervek, sajtok, külföldi dobozos sörkartonok, továbbá a különféle draszták, fűszerek és más igényességek nyomára. Mintha a fő nyeltele volna el a lopott árut.

Az élelmiszer-importőr látta, hogy a rendőrség nem sokat ér a végnélküli jajveszékélés és prézsumálás. Az utóbbi napokban már ki sem mozdult a lakásából, s családja szerint komoly depressziós jelek mutatkoztak nála.

A rendőrség csendben folytatta a nyomozást. Járták a tel-avivi piacokat, ahol a fűszerezés olykor külföldi áruval is kedveskednek a vevőkörüknek, de a jaffai raktárból lopott himmi-humminak nyoma sem volt. Végül mégis ezen a vonalon jutottak a végeredményhez. Az történt ugyanis, hogy a piaci kereskedők látták, valami komoly dolog lehet, ha ilyen intenzíven érdeklődik a rendőrség, és egymás között — az esti sörözés csendes órájában — megbeszélték az ügyet.

Újra eltelt pár nap minden különösebb esemény nélkül. Aztán csütörtöki napon egy piaci árus telefonált a nyomozók által megadott számra. Bemutatkozott és azt kérte, küldjenek ki valakit hozzá, mert egy asszony akadt a horogra, ő majd addig szóval tartja.

Ezúttal hét perc múlva érkezett oda két nyomozó. Egy asszony állt a hátsópultnál, kezében két szatyort. Tele volt külföldi konzervekkel és négy üveg italt is hozott.

— Mi a célja ezzel, kedves hölgyem? — kérdezte a nyomozó.

— Megmondom őszintén. Ki akarom cserélni hazai gyártmányú árukra. Pénzt nem akarok értük, hogyan is akarnék. Nem kell nekem pénz, mert tetszik tudni, holnap kirándul a család...

A nyomozó közbeszólt: — Nagy itt a zaj, nem lehet értelmesen beszélgetni. Megkérném, jöjjön velünk, asszonyom. Még érdekelné minket egy és más.

— Szívesen magukkal megyek, mert megbízható embereknek látszanak — mondta az asszony gyanútlanul.

És a rendőrségen a következő tájékoztatást adta:

— Talán három héttel ezelőtt hozta haza a férjem ezt a két szatyort élelmiszerrel. Azt mondta, ne együk meg, csak majd a kirándulásra. Nagy társasággal megyünk Tanturára. Ismerik az urak Tanturát? Haifa előtt van. Ott a legcsodálatosabb a tenger. Mi odajárunk kétszer egy évben. Csodálatos hely. Sátorban lakunk és ha hiszik, ha nem...

A nyomozó közbeszólt megint: — Ezt majd máskor mondja el nekünk. Most azt akarom megkérdezni, honnan hozta a férje ezt a két szatyort?

— Nem tudom. Nálunk nem szokás kérdésekkel zaklatni a férjet. Így tanított az anyám, őt meg a nagymama. De kérdezzék meg a férjemet.

— Hol van ilyenkor? — Nem tudom. Ezt sem szoktam tudakolni tőle. De este biz-

tosan hazajön. Ugy 10—11 óra körül. Ez a szokása. Amúgy derék ember, de szereti a társaságot. Meg a futballt. De ezt is csak másoktól tudom, ő nemigen mesél...

A férfit őrizetbe vették aznap este, és mesélt a nyomozóknak, mint a vízfolyás. Elmondta, hogy aznap, szombat este ült egy jaffai kocsmában a barátával, és kedvenc csapatuk jövő heti mérkőzésének esélyeit latolgatták. Akkor odajött hozzájuk valaki a szomszéd asztaltól, s azt javasolta, rendezzenek ünnepi bankettet a csapat tiszteletére a jövő heti, döntőnek ígérkező győzelem után. Ebben megállapodtak. Utána azt mondta az illető, hogy pénz nincs a banketthez, de van egy ötlete.

— Mi volt az ötlet?

— Hogy szerezzük meg a banketthez való. Ó tud egy közeli áru raktárt. Autó van, szerszámok is. Fizette előre az áldomást, elég sokat ittunk. Többet, mint mások. Mert valahogy így van ez, ha más fizet. Nálunk ritkán fordul elő, rendszerint ki-ki alapon iszunk. Két vagy három árákot. Most meg legalább nyolcat-tízet ittunk.

— És aztán?

— Odamentünk a helyszínre. Ott állt a ház előtt egy teherautó. Az illető azt mondta, az övé, de mi nem hittük. Biztos lop ta. Vagy lehet, hogy a sofőr is a csapatunk szurkolója volt. Mindegyre ő bement az épületbe — az udvarban volt a raktár — és az ablakon át adogatta ki az árut. Mi meg láncba álltunk — kilenc ember —, s egy óra alatt készen voltunk. Fejünk felett a telihold sütött. Közben egyszer cigarettaszünetet tartottunk. Akkor én elrejtettem néhány konzervet, meg négy üveg italt egy mélyedésbe, mert a tanturái kirándulás jutott az eszembe. Gondoltam, akkor majd jóízűen elfogyasztjuk.

— És miért cserélte be a felesége?

— Az asszony betegesen takerékos teremtés. Arra gondolt, jó nekünk a hazai konzerv és ital is, legalább kétszer annyit kapunk majd érte. Hát így történt.

A delikvens nem akarta megmondani, ki volt a betörő. Végül a kocsmá tulajdonosa igazította útba a nyomozókat. Ő maga is annak a csapatnak a szurkolója, tehát odafigyelt, amikor beszélgettek. Pontosan emlékezett minden szóra.

Tájékoztatása alapján őrizetbe vette a rendőrség a betörőt és valamennyi társát is. Kezdetben össze-vissza vallottak, egymásra akarták fogni a bűncselekmény elkövetését, sőt az egyik jellemes férfiú önként jelentkezett, hogy a vád tanuja szeretne lenni, de elutasították az ajánlását, mert nem volt szükség már semmi további információra. A lopott árut is megtalálták — majdnem hiánytalanul.

A betörő rovtomultú, sokszoros visszaeső, s aligha ússa meg 4—5 évnél olcsóbban. De a többiek is számíthatnak legalább másfél-kétéves börtönbüntetésre, mert a bíróság nem fogja enyhítő körülményként értékelni, hogy nem maguknak, hanem a futballcsapat bankettje javára szegődtek társul egy betöréshez.

A tárgyalásig mindenki őrizetben lesz. A tanturái kirándulás elmarad.

VAJDA ALBERT:

MODERN ÁLLATMESE

Furcsa álmom volt, annyi bizonyos. Erdős vidéken mentem át, és kerestem az utat, amikor a fák közül eléem toppant egy hosszuhajú férfi, régies ruhában. „Már vártalak — mondta —, La Fontaine vagyok, gyerekkoromban találkoztunk utoljára.” Lelkesen néztem rá. „Emlékszel még?” — kérdezte. A hangja kedves volt, megnyugtató. — „Hogyne emlékeznek — kiáltottam — a francia órákon Roboz tanár úr fordította velünk a te állatmeséidet, és amikor valamilyen rémes butaságot fordítottunk, mindig égnek emelte rövid kárját és azt mondta: Ha ezt szegény La Fontaine hallaná, forogna a sírjában!”

Láttam, hogy tetszik neki, amit mondom. Megfogta a kezem és vezetni kezdett egy hatalmas park felé, amelynek kapuján ez állt: „La Fontaine állatkertje.”

„Gyere — karolta át a vállamat —, mutatok neked valamit, ami nagyon tanulságos lesz számodra.” Gyermeknek éreztem magam és felszabadult lelkesedéssel szóltam: „Minden La Fontaine mese tanulsággal végződik.” Bólintott és bevitt a kapun. Mindenféle állatok heverték, futottak, legeltek vagy aludtak. Mindegyik a maga körülkerített részében tanyázott.

„Várj — mondta La Fontaine —, mindjárt látsz valamit, ami érdekelné fog.” Odavitt az oroszlan barlangjához amelyet széles szakadék választott el a kert terejétől. Az állatok királya sörényes fejét magasra tartva feküdt barlangja előtt. Kénsárga szeme a távolba meredt.

„Szegény — mondtam mély meggyőződéssel. — A szabadságot a vérben hozta magával, és kénytelen börtönben élni. Biztosan kavarognak benne a gondolatok, szeretne végigrohanni a sivatagon, szabadon, amerre akar. Vagy bömbölni úgy, ahogyan a torkán kifér, és azt ordítani, amit a szíve, az ösztöne diktál. De az örök és a mély szakadék, amely a mai állatkertekbe a rácsot helyettesíti, gúzsba köti.”

„Gondolod? — kérdezte La Fontaine, s volt valami a hangjában, amelyre felkaptam a fejem. — Fievelj csak! — folytatta és a távolba mutatott, ahol hatalmas homoksvatag terült el. Apró sárga pont tűnt fel a mesz-

szeségben. Ahogy közeledett, láttam, hogy óriási sivatagi oroszlan, lobogó sörénnyel. Teste szinte úszott a levegőben, ahogyan átvette magát a fejünk felett, és megállt a széles szakadék innesső oldalán. Onnan kiabált át a barlang elé a felvívó oroszliának. Fel sem tűnt, hogy értem, mit beszél. Mesékben és álomban néha még az emberek nyelvét is megérti az ember, nem hogy az állatokat.

„Sajnálak, testvérem — kiáltotta a szabad sivatagból érkezett oroszlan. — Itt kell élned, bezárva, korlátok között, csak álmodozhatsz a szabadságról, nem mehatsz oda, ahová akarsz, meg kell aludnod, azt kell tenned, amit uraid parancsolnak neked. Jaj, ha tudnád, hogyan sajnálunk téged mi, sivatagi szabad társaid.”

A szakadék túoldaláról a fogoly oroszlan csodálkozva szólt vissza: „Sajnálsz? Miért? Te vagy a sajnálatra méltó! Folyton azt hallom, milyen nehéz nálatok az élet. Nézd, nekem milyen remek dolgom van, van barlangom, adnak enni, ez a legfontosabb!”

„De meg kell nyalnod érte a kezét, amely fogva tart” — mondta a szabad oroszlan. — „Nem a kezét kell nézni, hanem az éltel — vágott vissza a másik. — És nézd a többi állatkertet, ott sokkal rosszabb dolguk van az oroszliának, mint nekem itt. Vagy nálatok, a ti úgynevezett szabad sivatagokban, ahol, mint hallom, állandóak a krízisek, minden falatért meg kell küzdenetek...” A szabad oroszlan közbevágott: „De oda futhatunk, ahová akarunk, és akkor bömbölhetünk, amikor akarunk.” A fogoly oroszlan megrendítette a vállát: „És közben széthullik körülöttem minden, amit felépítettek. Ezzel szemben itt, nálunk, az élenjáró állatkertben, itt minden...” — Nem folytatta, mert a szabad oroszlan mélyet sóhajtott és elfutott a korlátok nélküli sivatag végtelen je felé.

La Fontaine rám nézett, és én, mintha olvastam volna gondolataiban, ezt mondtam: — „Hogymé ebből a tanulság, Mesterem? Az, hogy nem lehet büntetlenül a propaganda tengerében élni” — szóltam és felébredtem.

TET-BÉT keres

FÜTŐT

óránként 20 tonnás kazánhoz, 13 atmoszféra háromváltásos munkára.

Írásbeli jelentkezés: POB. 147, Petách-Tikva 49101

OFNÁT «OUZI»

Levanda utca 36, T. A. II. em., Tel. 336623.

K E R E S

1. SZABÓKAT, (VARRÓNÓKET) nadrágok vagy öltönyök varrására;
2. SZABÓT/NŐT ÉS KISEGITŐ SZABÓNÓKET nadrágokhoz és öltönyökhöz;
3. VARRÓKAT/VARRÓNÓKET otthoni munkára és alvállalkozókat külső munkára.

★ Jó feltételek a megfelelőeknek!

ART BUCHWALD:

Orosz ebéd, izraeli reggeli

Amióta az ENSz ennyire benépesedett, egyre kisebbek a padokon a tagállamok névtáblái, s ha már sikerül valamelyiket kislabilizálni, akkor a kiejtését nem tudja az ember. Nemrégiben összekerültem a new-yorki vendéglőben egy úrral, akiről kiderült, hogy Bula-Bula nagykövete az ENSz-ben. Ez a mini-ország apró szigetcseke, valahol az Indiai-óceán és az Antarktisz között.

Megkérdeztem tőle:

— Hány lakosa van az ön államának?

— Vagy kétezer — felelte —, legalábbis úgy gondolom. Már rég nem jártam otthon. A bátyám a miniszterelnök és én vagyok az ENSz-nagykövet. Kisorsoltuk, és én vesztettem.

— De azért, remélem, élvezi az állást?

— Ó, hogyné, élvezem minden percét. A közgyűlés termét remekül hűtik-fűtik, a diplomáciai menteségnek hála, ott parkolok, ahol akarok, ha meg a szónoklatok már nagyon unalmasak, akkor elszórakozom a tranzistorommal, mindenki azt hiszi, hogy a szimultán fordításra figyelek.

— Az a pirinyó államocska hogyan tudja fedezni az ön new-yorki költségeit?

— Nem igen költök én. Állandó meghívásaim vannak, az oroszok többnyire ebédekkel, az amerikaiak vacsorákkal traktálnak. Az araboknál általában kábátot kapok, s ami igaz, az igaz, az izraelieknél kitűnőek a reggelik. Csak tartson jó sokáig a közgyűlés, engem hónapokon át jól tartanak, alig van kiadásom. A dolgoknak persze megvan a titka: sohasem szabad előre megmondani, hogyan akarok szavazni. Ha túl korán kötelezem el magam, fel is kopik az állam.

— A legjobb a semlegesség, ugye?

— Feltétlenül. Csak az a baj, hogy a franciák állandóan a semlegesekre vadásznak, márpedig ön is tudja, milyen lehetetlen náluk a koszt.

— Annál jobb az italaik.

— Az ám! Épp a minap kaptam a francia elnöktől a születésnapomra egy láda „Chateau La-Tour” bort az 1949-es évjáratból. Az Elysée-nek remek a pincéje.

— Amint látom, kiválóan gondoskodnak önről.

— Miért is ne tennék? Az én szavazatom ugyanannyit ér, mint Nagy-Britanniáé, s amíg nem tudják, hová készülök szavazni, keresniük kell a kegyeimet.

— S végül is, hogyan szokott szavazni?

— Hazatávratozok, megkérdelem, mire volna szükségünk. Ha például azt sürögnyögik vissza, hogy végre már kikötőt kellene építeni nálunk, akkor ezt elárulom az amerikaiaknak és az oroszoknak, hadd licitáljanak egymásra. Akitől a legmagasabb ajánlatot kapom, azé a voksom.

— Hogy-hogy a legmagasabb ajánlatot?

— Aki a legnagyobb összeggel hajlandó a kikötőépítést finanszírozni, az megkapja a munkálatokat is.

— Remek kikötőépítési módszer.

— No de ez nincs mindennap. A legnagyobb segítyeket akkor kapjuk, amikor rendkívüli ülést tartanak, év közben még pár tonna búzát is nehéz kicsikarni.

— Ugy látom, remek étvágygal vacsorázik. Mi történt, hogy ma estére sehonnán sincs meghívása?

— Van kérem, van. Magányosan vacsorázom, de a szám lát a Kínai Népköztársaság küldöttségéhez küldetem el. Ma este Taiwanról szavazunk, s a népiek ide küldtek, va csorázzak meg a kontójukra, a szavazásnál meg ne legyen jelen.

1. CSILLAG FIA
ÉS HAZUGSÁG FIA

Két nemzedékkel a rómaiak ellen vívott nagy szabadságharc leverése, a Város és a Szentély pusztulása után, Rabbi Akiva, a kor legnagyobb zsidó tudósa új lázadást készített elő. Tanítványainak ezrei, az akkori kollektívák és jesivabócherek képezték a felkelő-sereg magvát. Csak hadvezér hiányzott. Mikor Rabbi Akiva egyik szervező-útján megismerkedett a Koziva falubeli Simonnal egy csapatostól, aki mint Saul király, fejlett magaslott ki minden szempontból népe közül — felkiáltott: Csillag támadt Jákob házából, kormányfője Izraelből, hogy összetörje Moab szőleit... Így vonatkoztatva kis változtatással, Bileám újdonság egyik jövendölését Simonra, akit azóta Bár Kochvá-nak azaz Csillag fiának neveztek. Ugyanis benne látták a nemzet megváltóját, a messiást.

Ez a második nagy nemzeti felkelés három éven át tartotta lekövete a palesztinai fronton a végeztet római légiókat. De végül akárcsak a Titus ellen vívott szabadságharc, súlyos vereséggel végződött. Betár várának védői utolsó emberig harcolva elestek. A vereségnél súlyosabbak voltak a következmények, olyannyira, hogy a nagy rabbik mindent megtekertek azért, hogy még egyszer ne történjen ki ilyen végetlen lázadás. Feladatni akarták, képzeltbeli túlsókkal nevétségessé tenni a lázadást és annak világi vezetőjét. Így remélték visszatarítani a forróvérű fiataloságot újabb katonai halandoktól, idelölötti nemzeti reményektől, attól a hittől, hogy éreméjükből visszaszerezhetik hazáját a nép. Így lett a vezérből, a Csillag fiából — Hazugság fia. Hogy mutak az évszázadok, ez a mentalitás örökségbe ment át és ehhez tartotta magát a "gálut" népe még évtizedekkel Herzl megjelése után is. Az ultra-ortodoxia ma is bűnök tartja siettetni a megváltás eljövételét, mely isteni akarat lesz — szentük — és nem emberek műve.

2. A CIONIZMUS
VISSZATÉR
GYÖKEREIHEZ

A cionizmus eredetileg a gálutára kárthatott nép messiaszi reményének, szabadságharcának folytatása volt. — Legelsőbb ezt olvassuk az eszme legnagyobb kovácsainak írásai-ban. Abban különbözött a régi lázadásoktól és az álmessiaszi mozgalmaktól, hogy a modern idők követelményeivel alkalmazkodott. Így látták az érdektelen vagy enervált zsidó tömegek, de a rokonszenvező külvilág is, Herzl ugyan az antiszemitizmus megoldásaként mutatta be mozgalmát, Beer Borochov pedig a zsidó proletáriátus sikeres osztályharcához szükséges bázisnak. De a propagandának és főleg a nevelésnek ennél mélyebb gyökerekhez, erősebb érzelmekhez kellett nyulniok, ha híveket akar tak toborozni az eszméhez. Mert csak így lehetett megnyerni a valóságos tömegeket, a romantikus beállítottságu fiataloságot, az antiszemitizmustól független nemzeti érzelmi intelligenciát és — nem utolsósorban — a keresztény világ rokonszenvét. Így aztán nem mutatkozhatott a cionizmus mint egy deus ex machina, egy hirtelen született megoldás, hanem mint folytatása egy szüntelen küzdelemnek, melyet a zsidó nép közel kétezer év óta folytat. Előbb harci, majd szellemi eszközökkel hazájába való visszatérésért, lefőbb átkának, a gálutnak, lefőbb áldásá való változtatásáért, az önálló zsidó államért.

Dr. JESURUN ELIJAHU:

«A BŰNÖS LÁZADÁS»

Igy a cionizmus révén újjászülött a zsidó történelem és különös hangsúlyt nyertek azok a fejtegetések, amelyek nem csak vallásról, nem iradalomról, vagy nem passzív ellenállásról szólnak, hanem főleg aktív heroizmusról, hősről, tetteikről, sokszor reménytelen önfeláldozásukról regeáltak. Ez a cionista történelmi felfogás immár négy nemzedéket nevelt makkabeusi, a macadai és a bárkóchbai hősiesség szellemében. Ennek a nevelésnek az eredménye volt: a Hásómér, a Nili, a Hágáná, a Pálmách, valamint az Écel és Lechi szabadságharcok Anglia ellen. Ez a szellem, az ősök példája, a kevesek harca a sokak ellen acélozta meg a jisivuszívét, karját, hogy felvegye a küzdelmet a törökök, angolok, arabok izzasztó számbeli fölényével — sikerrel.

3. PROFESSZOR HÁRKÁVI
— BÁR KOCHBÁ ELLEN

A Jomkipuri háború után meg sokasodtak problémáink és ennek következtében kiéleződtek az eddig sem leppangó ellentétek selymaink és galambjaink közt. Az előbbiek, bár nem mindnek egyformán rikkolt a tollazata, isvekenek tartani a területüket, melyik biztonsági, másik érzelmi, történelmi szempontból. Velük szemben a galambok, hogy ki egyvezhessünk a palesztinakkal és a színekkel. — Jüda, Somron, Gáza, a Golán és (főszájjal) Jeruzsálem visszazadását szorgalmazták abban a hitben, hogy Izrael jelentős összezsugorodása meghozza a békét. Propagandájukat az amerikaiak, sőt bizonyos arab körök is jöszemmel nézik. E "békéshornak" sikerült megnyernie az izraeli intelligencia egy részét, a sajtót és főleg a televíziót, mely a szólásszabadság örve alatt lankadatlan buzgalommal és nem kis tehetséggel ássa alá a nemzeti morált, nem kimélve Istent, embert, hazát („a szent teheneket" — ahogy gúnyosan aposztrófálják ezeket.)

Igy az arabista Hárkávii professzor egy, a Mááriv 1980 sávuoti számában közölt cikkében leszámolt a zsidó történelem selymaival: Cidkijáhu király tisztíjével, kik Babilonia ellen lázadtak; Simon Bár Giorával és társaival, a rómaiak elleni nagy szabadságharc vezetőivel: Bár Kochbával és Rabbi Akivával. Nem igaz, hogy nem volt más választásuk és lázadni kellett — írta —, nem fenyegette népiüket kiirtás veszélye. Tudniok kellett volna, hogy világhatalmakkal kezdtek ki és nincs kilátásuk győzelemre. Aki tehát ilyen körülmények közt uszit vagy uszitott lázadásra, az nem nemzeti hős, hanem valami egészen más. Vagyis nem Csillag fia, hanem a Hazugságé.

Hogy ebből mi következik, azt fölösleges részletezni. A példa a mult történelmé, de az értékelés a jelennek szól, azoknak akik Hárkávii szerint az arabssággal, Amerikával, az egész világgal akarnak újjat húzni és vakok a való erőviszonyok meglátásában.

4. HA MÁR LŰD
LEGYEN KÖVER!

Ha már Tisá Be-Áv, akkor legyen igazi gyásznap, hogy sötétedjen el előttünk a világ. Nemcsak Jeruzsálem többszöri elpusztulásának emlékére, hanem utalással napjainkra. — Gondolom, ez vezette televíziókat, mikor két héttel ezelőtt Tisá Be-Áv estéjén szimpoziumot mutatott be

arról, hogy mit tettek volna a résztvevők, mint a lázadás vezetői. Tekintsünk el attól, hogy a kérdés feltétele hasonló a történelemért lelkesedő diákok teoretikus feltételezésétől: mit tettem volna Hannibal helyében a döntő Zama-i csatában, de úgy, hogy legalább egy repülőgéppel rendelkeztem volna. Vagy. Hová jutott volna Napoleon, ha 1803-ban elfogadja Robert Fulton találmányát és finanszírozza a gőzhajó megépítését.

A szimpozíonban egyenlő arányban vettek részt a galambok képviselői, köztük persze Joszi Szárid és Méir Páil, valamint a Kneszet fő-sólymai: Geula Kohén és Chánán Ben Porát (a Gus Emunim egyik alapítója).

A galambok előnye előre biztosítva volt. Ők megmondták (most, visszamenőleg, retroaktív hatállyal), hogy „kár volt a benzínért", mert mi csak veszítettünk a lázadásokon. Es mindezt mindannyian tudjuk — vesztettünk is, hiszen a pusztulások emlékére tartjuk meg a gyásznapot. Nebukadnecár lerombolta az El-sót, Titus a második Szentélyt, míg Hadrianus római kolóniát épített a pogány templomtól épített a Város romjain. Jobb lett volna, ha Jeremiás profétára hallgat a nép, majd 650 évvel később második Aggripás-ra. Az első a babiloniak előtti megadásra, a második Róma előtti megalázkodásra szólított fel. És végül: Rabbi Jochánán Ben Tortá-nak volt igaza, aki a Messiás-váro Rabbi Akivát így intette le: Rég alulról fogod szagolni az ibolyát és a Messiás még mindig nem jött el. (Ászávim jáálu ál lechájijechá, váádájim ben Dávid éno bá.)

Ha pedig a tények, az események és következmények látszólag a galambokat igazolták úgy nemcsak maradt véreséinknek, legfeljebb az, hogy szívük az elesett hőskért dobog mindmáig. Mindenesetre érzelmeiket nehezebben tudták szavakkal kifejezni a szimpoziumon, mint ellenfeleik a vélt vagy való logikára épült érveiket.

5. JEREMIÁS VOLT
AZ IGAZ PROFÉTA

Már ott, a televíziós adás közepén szerettem volna, közbeszólni vagy telefonálni, mint a kérdés a kínoszt műsornál, hogy felajánljam ingyen azt a csekély tudást, mely hiányzott résztvevő selymainkól, hogy válaszuk meggyőző legyen, s hogy megvédjék ókori ideáljait.

Kezdjük Jeremiás profétával. Az ő idejében (626—586 a ker. idösz. előtt) már nem létezett Izrael, azaz a tíz törzs országa, csak Jüda maradt meg Jeruzsálem fővárosával. Az ország hübérese volt a babiloniaiaknak, akiknek fontos volt ez a terület, mert rajta keresztül vezetett a hadiút a fáraók Egyiptoma, a rivális nagyhatalom felé. Jüda földbirtokos rétege és tisztikara törött nádcsátra támaszkodott, mikor Egyiptomban bizott, hogy az majd megsegíti a Babilon elleni lázadásában. Jeremiás könyörgött, fenyegetett, mit nem tett, hogy visszatartsa Cidkijáhu-t, a gyengeelméjü királyt? Szolgáljátok Babiloniát, mert az legyőzhetetlen, de majd eljön a napja. Ne áldozátok fel az államot, a Szentélyt az elérhetetlen függetlenség oltárán! — hirdette.

Jirmijáhanak azért volt igaza, mert a babilonok nem akarták sem a zsidó gondolatot, sem a

népet megsemmisíteni, de még az országot sem akarták elvenni. Csak önállóságot akarták korlátozni és adófizetésre kötelezni. Volt tehát választás az élet és a pusztulás között és Jüda kormánya meg az uriretege — a pusztulást választották.

6. RÓMÁT LATNI
ÉS MEGHALNI

Egész más volt a helyzet Rómával szemben. Pompejus római hadvezér az egymással versengő Makkabeus királyfiaktól hódította el Erec Jiszráélt (63 ker. id. e.) Az ország azután vazallus, majd csatlósállam, míg végül provinciája lett az egész nyugati világot magába foglaló birodalomnak.

A zsidó vezetőréteg (Kohánatrend földbirtokosok, vámszedők) és a kevéssel megelégedő vallástudósok (farizeusok) beletörődtek a helyzetbe, tekintettel arra is, hogy Róma meghagyta a vallási autonómiát. A nép nagy tömegét viszont, mint mindenütt a birodalomban, tönkretette a rabszolga-rendszer. A parasztok és kézművesek helyét a nagybirtokos és a manufaktúra foglalták el. Ingyen rabszolgaerővel. De míg a római proletáriátus munkanélküli segélyt kapott (panem et circenses), a provinciákban milliók és milliók adták el magukat, vagy családjukat rabszolgáknak, nehogy éhen haljanak.

Erec Jiszráélt nére nem akarta elviselni ezt a sorsot. Nem azért lázadott, mert sólyom volt, mert „területeket akart", bár valóban misztikus rajongással függött országán. Hanem azért lázadt, mert nem akart rabszolgálni, mert enni akart és nem koldolni. Jochánán Gus Cháláv és Simon Bár Giora, a felkelés lezsalgószerűebb alakja nem a jámiti „spekulánsokat" képviselték, hanem a gáliti meg somroni földnélküli parasztokat és a jeruzsálemi munkanélkülieket.

Ezek joggal Rómában látták nyomoruk okozóját. Amikor fel-lázadtak nem kérdezték Méir Páilt, hogy mi lesz tettük következménye. Hogy hittek Isten segítségében? Gondolom, ha a mi nagyokosaink olyan helyzetbe kerülnek, mint azok, ők is megtanulnának hinni Benne.

Izraelben sok disszertációt írtak minderről és mindennek ellenkezőjéről. De sehol sem olvastam arról, hogy a rómaiak jól ki-és megismerték az erec-jiszráélt zsidókat és tudták róluik, hogy — szemben más népekkel — ezek született bajkeverők. Ezért érdekelte voltak abban, hogy minél kevesebb zsidó maradjon az országban.

A szétszórt zsidóság ellen nem volt kifogás, csak az itthoni, a hazai népi koncentráció ellen, a Szentély ellen, mely erejük, ellenállásuk, segítő Istenük jelképe volt. A fiatalos és az alsó parasztság ezért csatlakozott a lázadóhoz, mert tudta, hogy mik Róma sötét tervet. És kőből legyen annak a szive, aki látja, mint teszi tönkre az ellenség népet, országot és közben televízió-szimpoziumra figyel, hogy mit javasolnak neki a galambok.

7. KÉT TABOR —
HOGY AZ EGYIK
MEGMARADJON

Mikor Jákob ősapánk hozatért nagybátyjától, hírül hozták neki, hogy ellensége, ikertestvére, Ézsau sereggel jön elébe. Meg-

ijedt és családját, kíséretét, nyájait kétfelé osztotta, hogy „ha Ézsau megveri az egyiket, legalább a másik tábor maradjon meg".

Azóta, s ennek már vagy 3600 éve, mindig leselkedett ránk egy Ézsau és mindig volt két tábor a népben. Mert mintegy ösztön-szerűen éreztük, hogy ez a túlélés egyik lehetősége. Így amikor Rabbi Jochánán Ben Zákáj, a Szinhedrion elnöke látta, hogy Jeruzsálem sorsa megpecsételő-dött, kiszökött az ostromlott városból, hogy a Szentély helyett előkészítse a zsinagógákat és tanházakat azokra a feladataikra, amelyeket a nép megmaradásáért kell majd betölteniök, — míg eljön a megváltás.

Tette ezt nem azért, mert galamb volt: Ő is tudta, sőt megértette, hogy harcolni kell. De volt a Gondviselés másik tábora, hogy biztosítsa a nép megmaradását.

Hadriánus még gonoszabb ellenségünk volt, mint elődje, Titus. Nem elégedett meg azzal, hogy a zsidó lakosság nagyrészét kitepték országából. Ő egy hitelt, egy kultuszt, egy kulturát akart adni a világnak, a görögöt. És ebben a világban nem volt helye a zsidó gondolatnak. Ez ellen lázadt fel Rabbi Akiba és Bár Kochbá. A szellemi likvidálásuk ellen. A felkelés elbukott, de Róma meggyőződhetett arról, hogy hazáját elveheti, de meg nem törheti e népet, mely oly makacs a hitében, Rabbi Akiba idejében, mint amilyen kemény-nyalvó volt a maga kétkedéseiben régen, a pusztai vándorlás évszében.

Igy maradtunk meg, meőjült dacol feltápászkodva, minden bukásunkból, így maradt meg Istenünk és reményünk, hogy egyszer mégiscsak eljön a Messiás.

8. HISTORIA EST
MAGISTRA VITAE

A történelem az élet tanító-mestere, nemcsak arra tanít, hogy okuljunk az ősök példájából, de arra is, hogy szeressük hazánkat. Nincs még egy nép a világon, mely eltűné, hogy néhány perverz fia belepiszkítson a múltjába és felhasználja el-esett hősei vérért, hogy azzal olajozza a mai idők politikájának kerekéit. És ha van ilyen nép — a rothadozó nyugati demokráciák felé haladnak —, azt nem men-

tik meg sem a hidrogén-, sem nitrogénbombák ezrei sem. A mi helyzetünk pedig sokkal rossz-szabb, mint azoké. Mert míg Európa azzal nyugtathatja meg magát a Szovjet-veszély láttán, hogy „lieber rot, als tot" — nekünk nincs ilyen választásunk. A Nebukadnecár-i, Titus-i, Hadriánus-i veszély semmi, ahhoz képest, ami Hitler óta fenyeget minket, és amelyet az arabok jól megtanultak...

9. „NINCS MÉG VESZVE
LENGYELORSZÁG"

Vannak népek, amelyeknek csaknem egész történelme — vereségek sorozata. A lengyelek Jan III. Sobiesky bécsi győzelmé óta (1683), a magyarok Mátyás óta vereséget vereségre halmoztak. De akad olyan lengyel, vagy magyar történész, vagy politikus, aki szimpozium tartana az 1830-iki lengyel, vagy a 48-as magyar szabadságharc felől, azok hőseit gyalázza?

Elni akarunk! — hirdeti fenn-en az új baloldal. Mindannyian elni akarunk. De külföldiek meg kérdezzek egy izraeli tisztet: Ti olyan kevesen vagytok, s az arabok oly sokan, mi a győzelmek titka? A válasz ez volt: Mi hajlandók vagyunk meghalni, tehát győzünk és élethen maradunk, ellenségeink megszabadnak, hogy éljenek — s ezért vesznek el tömegestől a csatatereken.

10. SZABÓ ÚR, MAGUK
PUSZTÍTOTTÁK EL
JERUZSÁLEMET

Nagyon régen, a harmincas évek közepén a hitközség üldözése miatt már csak nagyon kevesen maradtunk cionisták a Rabbiképzőben: Dr. König Pál, dr. Márton Benó, Scheer Laci, Neumann Tibi, megboldogult Balázs Gyuri, kik később doktoráltak, és jömagam. Egy történelem órán az azóta elhunyt tanárunk, aki nagy ellensége volt a cionizmusnak, a szabadságharcoról tartott előadása közben, melyet én itt-ott közbeszólam-mal zavartam, így szólott: Szabó úr, ha nem tudná, úgy maguk, cionisták miatt pusztult el Jeruzsálem.

A kijelentés úgy hatott rám, mintha valaki azt mondta volna, hogy én és a nemzedékem feszítettük meg Jézust. Hirtele-nében nem találtam jobb választ, mint azt: Lehet, hogy mi miat-tunk pusztult el a város, de be tudia bizonyítani, Professor úr, hogy a zsidóság megmaradhatott volna, ha nem az ismételt szabadságharcok?

A VAIKEJ HÁSOMER B'TRANSILVANIA,
MELY FAJDALOMMAL GYÁSZOLJA
ZARÁN ASER RADU
ZELIG REZSO
ELHUNYTÁT.
AZKARAJA ES SIRKÖAVATASA
1981 augusztus 23-ikán, vasárnap délután 4 óraker less a choloni temetőben. Találkozás a temető új bejáratánál.
Testvéri részvétünket fejezzük ki JUDIT cháveránknak és a családnak.

A HETEN AZ ARUKESZLETBÖL:
SZEKRÉNYEK
4 ajtos — kételeletes
4.600.— sekel
dupla ágyak matracral
2.950.— sekel
valamint íróasztal 800 sekel, könyvállványok, stb.
„SEM" BUTOR • Bugrasov 26, a pinócben
TELEFON: 03-280493 • PÉNTEKEN ZÁRVA
1980.VIII.21

KRAUSZ NAFTÁLI:

A hazaárulással és kémkedéssel vádolt rabbi

SIMON, AZ ERETNEK
TITKOS KÜLDETÉSE

VIII.

Látszatra tehát Mendelssohn Biblia-fordítása és műve pozitív-nak tűnt. Ennek vette sok jószándékú rabbi is, akik nem fogták fel, mily veszély rejlik a „Biur”-ban, amely megrendíti a Talmud bölcséibe és a Midrásokba vetett egyszerű hit alapjait.

Ezért történhetett meg az, hogy amikor a „Biur” híre Vilnájig is elérkezett, a Gáon fivére és fia, kiválasztották őt tanítványt a legderekabbak közül (köztük volt Mose Meisels is, aki később Snéur Zálmán egyik legodaadóbb chaszidjává vált), s kiküldték őket Berlinbe, hogy ismerjék meg személyesen is a szerzőt és a művét, s mondjanak véleményt értékükről. Kivált azt kellett elbírálniok, érdemes és helyes-e Mendelssohn Biur-ját szélesebb körökben terjeszteni.

A küldöttség egy évet töltött Berlinben, s megállapította, hogy Mendelssohn betartja a parancsolatokat és kifogástalanul ragaszkodik a zsidó hagyományokhoz. Bibliafordításából és a Biurból részleteket másoltak ki, és ezeket magukkal vitték Vilnába. Általában pozitív véleményük volt a Biur-ról, s ebben az értelemben tájékoztatták a Gáont, aki engedélyezte a könyv használatát.

Azon kívül, hogy Mendelssohn könyvét Vilnában pozitívan fogadták, a város egész légköre valóságos melegágyat kínált a „felvilágosultak” mozgalma kiteljesítéséhez. Kiváló tehetségű fiatalok, ragyogó Talmud-tudós ifjak utaztak tömegesen Berlinbe, Páduába, Amsterdamba és a „felvilágosulás” más központjaiba, nyelveket, matematikát, csillagászatot és orvostudományt tanulni.

Szemben ezzel az indulgens légkörrel, amely Vilnában a világi tanulmányokat és általában a „felvilágosodás” jelenségeit körül vette a mezericsi mágid tanítványai, a chaszidikus mozgalom fejei, de más közismert, nagybefolyású rabbi is élesen ellenszempülték a „Házkálá” terjesztői szándékainak. Akadtak köztük chaszidizmus-ellenzők is, mint például rabbi Jechezkel Landau Prágából, a „Nodá bójehuda” mű szerzője is. Ezek a férfiak látták lelki szemekkel, mekkora fölüldulást indít ez a mozgalom, s éppen ezért Mendelssohn Biur-ját és Bibli-fordítását is elutasították.

Bátran állítható, hogy a chaszid mozgalom védőfalaként torlaszolta el a „felvilágosodók” romboló célkitűzéseit. Azok viszont minden erejükkel igyekeztek áttörni a chaszid védőfalat, és titokban küldték ki emberei-

ket a kelet-európai Tóráközpon- tokba, hogy belülről bomlasszák az ellenállást, s lehetőleg minél több jesiva-növendékre hassanak, bírák rá őket a felvilágosodási mozgalom nyugati központjainak a felkeresésére, a szerintük üdvözítő tudomány elsajátítására.

A legnagyobb sikere a „felvilágosultak” szempontjából egy Simon nevű ilyen titkos kiküldöttnek volt, akit később chaszid körökben „eretnek Simonnak” neveztek. Vilnába 1792-ben érkezett, s mert széleskörű ismeretei voltak a Talmudban, főként pedig a Prófétákban és a nyelvtanban, de a csillagászatban és a geometriában is, lelkesen fogadta őt rabbi Jiszáschár, a Gáon fivére és rabbi Avrahám, a fia. Tanfelügyelőnek nevezte ki Simont Vilna minden Talmud-iskolája fölé. Maga a Gáon is nagy tisztelettel kezelte, s felkérte őt „Dikduk Elijáhu” című könyve átnézésére. — Senki sem sejtette, hogy ez a férfi, aki látszatra Istenfélő Talmud-tudós, egyike a titkos „felvilágosultaknak”, s egész küldetésének az a célja, hogy az ifjakat a „Házkálá” táborába csalja.

SNÉUR ZÁL MÁN IETÉPI A KÉM ÁLARCÁT

Tanfelügyelői feladatát négy évben keresztül ellátva, Simonnak sikerült igen sok tanítványt a „Házkálá” táborába átvinnie. A növendékeket felfogóképességükhez és haladásukhoz mérten osztályozta, sokuknak azt javasolta, hogy tanuljanak Tónáchtól és nyelvtant, végül rábírta őket, hogy távoli helyekre menjenek tanulni (arra hivatkozva, hogy „vándorolj oda, ahol a Tó-

ra van”), ahol aztán világi tudományokat tanultak, miközben családjuk azt hitte, hogy a báchor Tórát tanulni ment híres jesivára. Idővel azt is megkísérelte, hogy a vilnai chaszidok bizalmába férkőzzék, kivált reb Báruch Mordecháj és Mose Meiselsel környékezve, akik rajongtak a szent nyelvért, alapos ismerői voltak a héber nyelvtannak, s ezek révén közel kerültek hozzá. Simon fennen magasztalta a nagy Árinak a chábádban bevezetett imarendjét, mint nyelvi szempontból is nagyon helyes és soha, legalább is nyilván soha, félszóval sem kifogásolta a chaszid szokásokat.

Míg a „felvilágosultak” már kezdetül fogva csak az éles gúny hangján, csak csufondáros megjegyzésekkel említették Lengyelország és Galicia chaszidjait, akikben „a sötétség fiait”, fanatikus elemeket láttak, addig a chábád-chaszidok esetében más mód szert alkalmaztak, mert belátták, hogy itt fífikusabban kell eljárni, itt nem elég az olcsó okoskodás, sem a féktelenül mérgező támadások, a chaszidok soriba kell valahogy beférkőzni, mégpedig a tudásszomj örve alatt.

Ennek a felismerésnek a jegyében működött 1791—1796 között Litvánia és Ukrajna chaszid hitközségeiben a „felvilágosultak” tucatnyi titkos kémje, azzal a céllal, hogy meggyőzze a zsidókat a nyelv-, grammatika- és Tórá-tanulás fontosságáról, — mert ez volt az első lépés ahhoz, hogy a világi felvilágosodás ösvényeire terelhesse őket. Ezek a kiküldöttek azonban a legtöbb helyen csúf kudarcot vallottak: leleplezték és jobb esetben azonnal kiutasították őket. Más esetekben azonban a rászédett zsidók öklének erejét is megköszönhatták.

A „felvilágosultak” vezetői,

megtanácskozva a helyzetet, utasítást adtak Simonnak, induljon körútra a chaszid központokba, köztük Lioznába is, rabbi Snéur Zálmán székhelyén, tapogatózzék, s fundálja ki, miként lehetne „belülről meghódítani a királyságot”. Simont kifelé „kóser” zsidóként ismerték, s ezért nagyon megfélemlenek látszott e feladatára.

Simon útnak is indult, csak Ros Hásáná előtt számított Vilnába visszatérni, de hazatérte- nek tervezett ideje előtt pár héttel a vilnai chaszidok — reb Báruch Mordecháj és reb Mose Meisels — expressz-levelet kaptak Lioznából, amelyben Snéur Zálmán nevében tudomásukra hozták, hogy Simon, aki parancsolatokat betartó zsidónak és a chábád imarend hívének adja ki magát, valójában a „felvilágosultak” titkos ügynöke. Felkértek tehát, tartsák őt szemmel, hogy kellő időben megfűszerezzék a szándékait.

Kiderült, hogy Simon, Lioznába érkezve, erőfeszítéseket tett, hogy Snéur Zálmán „negyszem- közt” fogadja. Ez végül is sikerült neki, s mikor bekerült a rabbihoz, gyermekek oktatójának adta ki magát, aki különböző kérdéseket kíván feltenni, s aki szeretne a rabbitól ajánlólevelet kapni, azzal a megjegyzéssel, hogy helyes már a kisgyermekeket is a nyelv szabályaira és grammatikájára oktatni.

A rabbi feltett neki pár kérdést, ezek révén rájött, kivel áll szemben, s így szól hozzá: „Aki Vilnából jön, s mégis azt állítja, hogy Zámot falvából érkezett; aki a zsidó gyerekeket a „Házkálá” molochjának áldozza, mégis azt állítja magáról, hogy mólamed — az előtt bizony tárva-nyitva a pokol kapuja. Hány lelket veszejtettél már el, s meddig akarod kárhözatos munkádat folytatni? Eretnek vagy, és eretnekek előtt zárva van a visszafelé vezető út...”

Temetőgyalázás árán „újjaépítés” Héberbetűs sírkövek lakóház- és templomfalakon

Ha zsidó hajból matrac készülhetett,
miért ne lehetne Bét Háchájimból fürdőszoba?

„A régi zsidó temető művészete” címmel érdekes album jelent meg nemrég a bukaresti „Kriterion”-nál, Erdélyi Lajos tollából. Számos zsidó sírkő fényképével illusztrált könyvet, „Anyám, hűgom és azok emlékének” ajánlja, „akiknek nem adatott meg temetőben pihenni”. Ebből idézzük az alábbi részt.

A nemzetközi lexikonirodalom vasok kötetei között bizonyára a zsidó enciklopédia az egyetlen, amelyben a két címszó: „Temető” és „Temetőgyalázás” megközelítően azonos terjedelmet követel magának.

A középkori zsidó temetők sírkövei között lévő, olykor többtízmeternyi üres terület — egykori tragédiák néma tanui. A régi pogromlovagok gyakorlata szerint ugyanis, a zsidók elűzését temetőkertjeik kifosztása követte. Illetve: ott fejezték be a pogromokat, — az élők után a holtak emléket is meggyalázva. Ezzel magyarázható, hogy gyakorta még olyan városokban is, ahol ezer év óta élnek zsidók, a legrégebb sírkörosorok is alig két-háromszázévre tekintenek vissza.

A közép- (és emlékezve a fasizmusra), az újkori Európában a megcsúfolt temetők megannyi kőbányaként szolgált világi és egyházi építkezések számára. Várfalak, városkapuk, újabbon blokkházak építésére és javítására használták és használják a földből kitépelt zsidó síremleket.

A 19—20. század folyamán a műemlékek restaurálási munkálatai során tömegével kerültek elő középkori héber feliratú sírkövek: Erfurt városa 80, Mainz 124, Rothenburg 35 sírkövel szerepel az ilyen irányú statisztikában.

A második világháború bombázásai nyomán ez a szám megsokszorozódott: az újjaépítésnél, hat-, hét-, nyolcszázéves zsidó sírköveket építettek be házakba, templomokba, stb.

Frankfurt am Mainban a Szent Antal-Dóm falaiba jelenleg is két darab, 1284-ből származó héber feliratú sírkő van beillesztve. Nürnbergben a Szent Lőrinc-templom lépcsőfeljártába hatszázéves zsidó sírkövek voltak beágyazva, de tartozunk az igazságnak azzal, hogy megmondjuk: ezeket 1970-ben ünnepélyesen visszahelyezték a város zsidó temetőjébe. Az egyik köre ekkor rávésték Habakuk próféta szavait: „A kő is ellened kiált a falból!”

A temetőgyalázás ellen a történelem folyamán egyházi és világi vezetők közül többen tiltakoztak. Az első volt II. Calixtus pápa: 1119-ben kibocsátott „Constitutio Judaeorum” című bullájával ítélte el a temetők fosztogatását, de bizonyára nem kell értelem, mert hatvan év múltán, 1179-ben, a lateráni zsinat már újból kénytelen volt foglalkozni a kérdéssel.

Nyolcszáz esztendő során még számtalan alkalommal ismételték meg a jószándékú felhívást... miközben Európa-szerte gátlástalanul pusztították a zsidó temetőket, a Hortus Judaeorumokat.

A második világháború után az újfasizma, újnáci cselék ismét berontott egyes zsidó temetőkbe és folytatták ott, ahol Hitler hordái abbahagyták. Nyilván azt tartották, amit a rómaiak: „Sepulchra hostium religiosa nobis non sunt... Az ellenség sírjai nekünk nem vallások.”

Romániában, Magyarországon is számos temetőgyalázás történt. Ezek közül az egyik leghírhedtebb volt a temesvári szefárd temető feldúlása, az ottani svábok által, 1848/49-ben, amit egyes „volksdeutschok” a hitlerraj hatására oly sok helyen megismélték.

**Özvegvasszony (59),
jómegjelenésű, magyarajkú
ÉLETTÁRSAT
KERES.**
Csak pontos címekre válasz-
lok. — „Várlak” jelégére, —
POB. 831, Tel-Aviv

A HAIFAI-ÖBÖLBN LÉVŐ IPARI ÜZEM
KERES
GÉPESZT VARRÓGÉPEKHEZ,
RÉSZLEGES MUNKA IS LEHETSÉGES.
AZ ÉRDEKELTEK SZIVESKEDJENEK
TELEFONÁLNI: 04-721131

Itt a külföld — Izráelben!
Itthon is érezheti magát úgy, mintha külföldön lenne, itt is nyaralhat és üdülhet a kibucok vendégházaiban és az egész ország szállodáiban és üdülőiben.
Használják ki a nyári és ünnepi akciók népi árait, amelyek mindenki számára elérhetők. — Nem drágítjuk az árakat.

GORDON TOURS
TEL-AVIV • BEN JEHUDA 184
TELEFON: 248293 • 243571

OFEK TOURS
GIVATAJIM • SZIRKIN 18
TELEFON: 725667 • 725450

KELLEMEK ÜNNEPEK AUSZTRIÁBAN ÉS ROMÁNIÁBAN
15 nap (14 éjszaka) — 7 éjszaka Ausztriában + 7 éjszaka Romániában — csak 1175 dollár

SZEPTEMBER 25 — OKTÓBER 9-IG VAGY OKTÓBER 9 — OKTÓBER 23-IG Az árban: repülőjegy, első osztályú szálloda és kiváló ellátás, fél panzió Ausztriában (kivéve 3 napot Bécsben) teljes ellátás Romániában, kirándulások Ausztriában és Romániában, két díszvacsera Bécsben és Bukarestben, izráeli kíséző, stb. stb. — CSAK 1175 DOLLÁR.

JOM-KIPUR KIMENETELÉVEL ÜNNEPI VACSORA BUKARESTBEN, ROMANIA FÖRABBIIJA, MOSE ROZEN RESZVETELEVEL.

GORDON TOURS — Ben Jehuda 184, Tel-Aviv
Telefon: 248293, 243571, 248293

OFEKTOURS — Szirkin 18, Givájajim
Telefon: 725450, 725667

IBM TOURS — Háhisztádrut 20, Petách Tikva
Telefon: 906908

Augusztus—szeptember hónapra van még hely a Romániába, Ausztriába és Magyarországra stb. induló kirándulásokra.

FRANCIA-ZSIDÓ MOZAIK

Irta: GRÉDA JÓZSEF

JEAN-PIERRE PIERRE-BLOCH-t, a nagytekinélyű francia-zsidó képviselőt (már édesapja is az volt) megkérdezték, érdekl-e Giscard d'Estainget (aki akkor még államelnök volt) a zsidók kérdéséről. Pierre Bloch azt felelte, hogy választások idején, ha valamelyik körzetben számitanak a zsidók voksok, érdekl-e az államelnököt is, de általában aligha. Ezt bizonyítja, hogy egy ízben ezzel a kérdéssel fordult képviselőnkhez: — Ugyan, magyarázza már meg nekem, Jean-Pierre, mi a különbség a zsidók és az izraeliták között? Amiből azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy nem muszáj a zsidókat ismerni, anélkül is lehet nekik ártani.

DE GAULLE TABORNOK viszont elég jól ismerte a zsidó kérdést, elég sűrűn foglalkozott is vele, de ezzel kapcsolatban tett nyilatkozatai ellentmondásosak voltak. Kijelentette például, hogy a zsidók „göögők és hatalomra vágyók”, de amikor ezt a zsidók rossznéven vették, tiltakozva állította Kaplan akkori országos főrabbinak, hogy ő ezt dícséretnek szánta, fel is halmazta a főrabbit ennek közlésére. Tudjuk, hogy ellenségeink a galúti országokban előszeretettel vádolják a nemzeti érzésű zsidókat az u. n. „ketős lojalitással”: De Gaulle több ízben is deklarálta, hogy ez rágalom, az Izráelhez ragaszkodó zsidók éppoly hű polgárai lehet-

nek Franciaországnak mint bárki.

„FRANCIARSZÁG PÉLDAKÉPEI VAGYTOK”

Amikor a háború alatt rádió fordult a francia ellenálláshoz, így kezdte: „Várom, hogy zászlóink alá sietnek a tábornokok és a prefektusok, a zsidóink már ott harcolnak alatta”. Amikor pedig felszabaduláskor egy francia ezredet inspicált, amely teli volt zsidó földalatti harcosokkal, akik aztán bekerültek a reguláris francia hadseregbe, ezt mondta nekik: „Franciaország példaképei vagytok, de legyetek éberek, az antiszemitizmus ismét feltámadhat.”

Viszont a legnehezebb időkben éppen ő szakított Izráellel, megfosztva az országot akkor még egyetlen fegyverbeszerzési forrásától. Mi lenne ebből a tanulság? Hogy aki ismeri és becsüli a zsidóságot, az is tud ártani neki, ha pillanatnyilag ezt tartja hasznosnak.

MITTERRANDRÓL egyelőre csak pozitívumokat tudunk. Roger Hanin, népszerű francia filmszínész (egy híres algériai rabbi unokája, Mitterrand só-

gora, a két asszony nem zsidó) meséli, hogy amikor egyszer választások előtt a sógorával arról beszélgetett, hogy a sok vegyesházasság az egész zsidóságot eltünteti, Mitterrand óva emelte fel a kezét: „Ez nagy kár lenne! A zsidó bölcsélet, humor és tehetség pótolhatatlan!”

Itt a tanulságot egyelőre ne keressük, politikusként a tettek számitanak, a kijelentés mindenesetre biztató.

A FRANCIA ZSIDÓSÁG, Európa legnagyobb zsidó közössége (700.000 lélek) jólismert történelmi okokból legalább tucatnyi, egymástól nehezen különválasztható főcsoportra oszlik, vallási, nemzeti, politikai, törzsi és asszimilatorikus szempontból, s ugyanilyen nehéz eligazodni a francia többségnek a zsidók iránti érzelmeiből is. Nem tudománys, de igen gyakorlati és érzéletes utmutatást nyújt mindkét kérdés tekintetében egy új könyv, két nemzsidó francia szociológus, André Harris és Alain de Sédouy „Zsidók és franciák” című munkája, ami a francia zsidóság legkülönbözőbb reprezentánsaival készített interjúk igen változatos gyűjteménye. Most, amikor — kivált a Copernic utcai merénylet óta — a francia zsidóságban szinte állandó az erjedés, egyre több francia zsidó ébred rá történelmi gyökereire, de ugyanakkor zömmel továbbra is úgy akar élni, „mint a Jóisten Franciaországában”, kitűnő kalauz számunkra ez a mozaikszerű munka, amelynek szerzői — talán éppen, mert nem zsidók — nagy tárgyilagossággal mutatják be interjú-alanyaikat. Vaskos mű ez, s így mi csak pár szemelvényt adhatunk belőle, lehetőleg a legjellemzőbbeket.

vallási érzést nem kaphatott, mert ez a rabbi Simon Debré volt (Michel Debré későbbi miniszterelnök nagyapja), aki nem hitt semmiben. Spinózára oktatógott eltüntet, Mitterrand óva emelte fel a kezét: „Ez nagy kár lenne! A zsidó bölcsélet, humor és tehetség pótolhatatlan!”

Itt a tanulságot egyelőre ne keressük, politikusként a tettek számitanak, a kijelentés mindenesetre biztató.

A FRANCIA ZSIDÓSÁG, Európa legnagyobb zsidó közössége (700.000 lélek) jólismert történelmi okokból legalább tucatnyi, egymástól nehezen különválasztható főcsoportra oszlik, vallási, nemzeti, politikai, törzsi és asszimilatorikus szempontból, s ugyanilyen nehéz eligazodni a francia többségnek a zsidók iránti érzelmeiből is. Nem tudománys, de igen gyakorlati és érzéletes utmutatást nyújt mindkét kérdés tekintetében egy új könyv, két nemzsidó francia szociológus, André Harris és Alain de Sédouy „Zsidók és franciák” című munkája, ami a francia zsidóság legkülönbözőbb reprezentánsaival készített interjúk igen változatos gyűjteménye. Most, amikor — kivált a Copernic utcai merénylet óta — a francia zsidóságban szinte állandó az erjedés, egyre több francia zsidó ébred rá történelmi gyökereire, de ugyanakkor zömmel továbbra is úgy akar élni, „mint a Jóisten Franciaországában”, kitűnő kalauz számunkra ez a mozaikszerű munka, amelynek szerzői — talán éppen, mert nem zsidók — nagy tárgyilagossággal mutatják be interjú-alanyaikat. Vaskos mű ez, s így mi csak pár szemelvényt adhatunk belőle, lehetőleg a legjellemzőbbeket.

annál több ellenérzés támad irántuk. Ő maga is nagy francia hazafi volt, az első világháborúban tábori lelkésznek akarták ki nevezni, de visszautasította, sorakatonaként harcolta végig. A francia zsidók még a 30-as években is bíztak abban, hogy hozzájuk a náciizmus nem jut el, de azért, amikor Leon Blum miniszterelnökségéről kezdett szó lenni, az értelmesebb francia zsidók tudták, hogy „ha sikeres lesz, abból a zsidóknak hasznuk nem lesz, de ha belebukik, a zsidók fizetik majd a számlát.” A háború alatt Kaplan — akkor Lyon főrabija — felkérte a lyoni érseket, járjon közbe Pétain tábornoknál a zsidók érdekében. Ennek semmi eredménye nem lett, Pétain még legjobb zsidó barátait, belső tanácsadóit is hagyta deportálni. Alzant ember volt, a főrabbinak például a deportálások előtt egy nappal adatta meg a Becsületrend legmagasabb fokozatát, át látszó félrevezetéséért. — E sorok írója a Copernic-utcai bombamerénylet után látta a 84 éves főrabbit a tévében: akorra már semmi hamis illúziója nem maradt, nagy méltósággal szólította fel a francia zsidóságot mérséklésre és önvédelemre.

A ZSIDÓSÁGOT BÜSZKÉN VALLANI KELL

— Mire emlékszik a háborús éveiből?

— Például arra, hogy beidézt egy Vichy főember és ezt kérdezte: „Az ön családja mióta tartózkodik Franciaországban?” Mire én dühödten ráriparodok: „Mi az hogy tartózkodik? Ön tartózkodik! Az én családom hatszáz éve nem tar-


tózkodik, hanem hozzátartozik Franciaországhoz!” — Utólag alig értettem a dühömet, hiszen teljesen asszimilált volt a családom, zsidó nemzeti érzést senki belém nem plántált, ez valahonnan a mélyből törhetett fel belőlem. Később már tudatosodott bennem zsidó voltam, látam, hogy a francia antiszemitizmus egyik főrugója anyagi konkurrencia gyilkos formája, s ma már sejtem, hogy ha az izraelelenség megnő, végül is a francia zsidók ellen fordul. Sajnálom, hogy nem ismerem az ősi zsidó kulturát, mert ma ott tartok, hogy a zsidóságot teljesen és büszkén vállalni kell. A francia zsidók a II. világháborúig annyira republikánusok, asszimiláltak, integrációjukban oly naivan hívők és „német módon” oly törvénytisztelők voltak, hogy ezt a náci és francia kiszolgálóik ellenük tudták fordítani. Nem, öregseimre jöttem rá, hogy makacsabban és forradalmiabban kell zsidónak lenni, a beolvadás csak árt, mert lefegyverez és különben is csak egyoldalú.

JAKOB KAPLAN, tavalyig Franciaország országos főrabija szintén a francia zsidók makacs asszimilációs törekvéseivel kezdte: a század eleje táján már nem akarták, hogy zsidóknak nevezzék őket, hanem csak izraelita franciáknak és nem vetették észre, hogy minél feljebb jutnak a társadalmi ranglétrán,

(Folytatása jövő pénteki számban)

MAGYARAJKU URINŐ DISZKRÉT BARÁTSÁGÁT KERESSEM

35-60 között telefonszám-mal. POB. 1334, Tel Aviv (61013) 7302/a.



Moszkva nem hisz a könnyeknek

Ezzel a filmmel együtt még 4 nagy film versengett a díjért: „A BIZALOM” KAGAMUSA, „KAKUKK-FÉSZEK” és „AZ UTOLSÓ METRO”, filmünk még megkapta a 81-ES OSCART, mint az év legjobb külföldi filmje

8-ik hét

„SHAHAF”
Tel-Aviv
Ma este: 9.30-kor és 12.00-kor
Szombat kimenetelek és egész héten két előadás: 6.30-kor és 9.00-kor

8-ik hét

„MITCHELL”
Jeruzsálem
Szombat kimenetelek és egész héten két előadás: 6.30-kor és 9.00-kor

4. hét „RON” Haifa
Szombat este aug. 22-én és minden este 2 előadás 6.15 — 6.45

A film hosszúsága miatt kérjük a pontos érkezést.

AKI MEGMENTETTE XV. LAJOS ÉLETÉT...

PIERRE DREYFUS már a háború előtt Franciaország legfelsőbb államtanácsának tagja, a háború után évtizedekig az állami Renault művek, Franciaország legnagyobb ipari üzemének igazgatótanácsi elnöke volt, ma az ORT világszervezete elnöke. Amikor a múlt században a németek bevonultak Elzászba, bankár édesapja, mint egyébként igen sok ottani francia kulturájú zsidó, önként elhagyta Elzászt és Franciaország mellett optált. Anyai nagyapja orvos volt, a súlyosan beteg XV-ik Lajoshoz őt hívták ki, meg is mentette az életét. Raymond Aron, a híres filozófus, az Express vezércikk-írója, ugyanennek az orvosnak az unokája. Dreyfus nem kapott sok zsidó nevelést, csak már a bár-micvára készülő tanítgatta egy rabbi, de ettől sok zsidó, pláne

A TEL-AVIVI **HADÁSH** könyvtár azt ajánlja önnek, hogy a közelgő ünnepre lépje meg rokonait, barátait és

ÖN MAGÁT néhány szép könyvvel. Külföldre is felelősséggel szállítunk!

HADÁSH
Tel-Aviv, Rech. Nesz Ciona 4, telefon: 659-684

JÖJJÖN EL SZOMBAT ESTE ÉS AZ EGÉSZ HÉTEN ÁT, HOGY TALÁLKOZZON BUTORHOZ ÉRTO EMBEREKKEL



és élvezze az 1982. évi butormodellek látványos bemutatóját.

Bübbajos és színes ifjúsági és gyerek szobák és „Berg” butormodellek választéka

A héten kaptuk bemutatóra 1982. évi Európa hálószoba modelleket

Gyönyörű kivitelezésben

Originális európai Perlmutter

Amelyet csak nálunk találhat meg

Exkluzív Hálószoba Központ



- 1000 négyzetméteres látványos bemutató;
- Minden négyzetméteren új modell.
- Ajánlunk nagy választékban büffeket — szalonokat — szekrényeket — étkezőket stb.
- Készpénzfizetésnél engedmények ★ Kényelmes és rentábilis vásárlási feltételek.

VÁLTOZATOS 1982. MODELLŰ SZALON GARNITURÁK POMPÁS HUZATTAL

AKCIÓ 30%-IG TERJEDŐ ENGEDMÉNNYEL
a bemutatott szalonbutorokból korlátozott számmal

MIFGÁS HÁREHIT HÁBENLEUMI

Cholon, Sd. Kugel 45 (a Rina mozival szemközti parkolóban), tel: 847891

Nyitva szombat esténként és egész héten 9-13; 16-20. Kényelmes, ingyenes parkolás vevőinknek. Szállítás és összeállítás az ország minden részében.

1980.VIII.21

II.

Amikor Gimpel betöltötte a tizenharmadik évét, Abba ráadta a zsákvászon suszterkötegyét, és odaültette fiát a padhoz. Gimpel után Getzl, Treitl, Godel és Feivel is suszterinas lett. Bár a saját fiait voltak, és saját keresetéből tartotta őket. Abba mégis adott nekik fizetést. A két legkisebbik, Lippe és Chananja, még mindig az alsófokú chederbe járt, de ők is segítettek szegyet kalapálni. Abba és Peszchá büszke volt a fiúkra. Reggelként hat munkás fődült be a konyhába reggelizni, hat pár kézre csorgott a bögréből a víz a megfelelő áldás kíséretében. És hat szájl nyelte le a sült zsölkákat kukoricakenyérrel.

Abba kedvtelve ráültette a két legkisebb fiút a térdére, az egyiket jobb felől, a másikat bal felől, s egy régi frampoli éneket mondott nekik:

*Egy jóasszonyom
Tíz kis fia volt,
Jaj, Istenem, tíz kis fia volt!*

*Az első neve Avromele,
A második meg Bercele,
A harmadik Gimpelle,
A negyedik meg Dávidl,
Az ötödik meg Herscele...*

S a hét fiú rávágta kórusban:
Jaj, Istenem, Herscele!

Most, hogy már inasai voltak, Abba több munkát adott ki a kezéből, s a jövedelme is megnőtt. Az élet olcsó volt Frampolban, s mivel a paraszok gyakran megajándékozták egy mérő kukoricával vagy egy darab vajjal, egy zsák krumplicsalival vagy egy csupor mézzel, egy tyúkkal vagy egy libával. Abba félre tudott tenni egy kis pénzt, amit megtakarított a konyhán. A jólét növekedvén, Peszchá emlegetni kezdte, hogy rendbe kellene hozni a házat. A szobák szűkösek, a mennyezet alacsony. A padló recseg az ember lába alatt. A falról lemállik a vakolat és mindenféle bogár meg féreg mászik be az ácsalaton. Folyton félni kell, hogy a mennyezet rászakad az ember fejére. Hiába van a macska, a házat elözoönlik az egerek. Peszchá azon szívdobogott, bontsák le ezt a

Isaac Bashevis Singer

«A KICSI SUSZTEROK»

romházat és építsenek egy nagyobb helyette.

Abba nem mondott azonnal nemet. Azt mondta a feleségének meggyondolja a dolgot. De miután meggondolta, kifejezte abbeli véleményét, hogy szívesebben venne, ha minden úgy maradna, ahogy van. Elsősorban: félt, hogy ha lebontják a házat, az magával hozhatja a balszerencsét. Másodsorban: a szemmel veréstől is lehet tartani — az emberek éppen eléggé rosszul vannak és irigyek. Harmadszor nem könynyű az embernek megválni az otthonától, amelyben a szülei, a nagyszülei, nemzedékekre visszamenően az egész családja élt és meghalt. Abba ismerte a háznak minden zegét-zugát, minden karcolását és repedését. Ha egy festékréteg lemállott a falról, kiüti az alóla egy másik, az alól pedig megint egy másik. Olyanok voltak a falak, mint valami album, amely megörökítette a család sorsát. A paláson csupa ereklye zsúfolódott: asztal és szék, suszterpad és kaptafa, köszörűlő és söződeszka, fazék, lábos, kék, ácnemű, öreg ruha, böleső. A padlón pedig tépett imakönyvekkel teli, bomlott szájk zsákok heverték.

Meleg nyári napokon Abba nagyon szeretett fölászni ide, a padlásra. Pókok szótték óriási hálóikat, s a réseken beszűrőmlő napfény szivárványosan csüngött a pókfonalon. Vastag porréteg fődött be mindent. Ha az ember erősen odafigyelt, suttogást, morgást, szelid kaparászt lehetett hallani, mintha valami láthatatlan teremtmény foglalatokodna végtelen dolgokkal, s beszélgene földöntúli nyelven. Abba bizonyos volt benne, hogy őseik őrzik ezt a házat. Azt a darabka földet is ugyanígy szerette amire a házat építették. Emberről magasságban verte föl a gyom.

Mindenütt sűrűn benőtte a tüskés, csimbókos növényzet; a levelek és az ágak úgy ragadtak meg az ember ruháját, mintha foguk volna és körmük. Légy- és szunyograj zsongott a levegőben, a fű közt mindenféle sikló meg féreg hemzsegett. Hangyaboly emelkedett a bozóton, mezei pockok járata ásított a föld alól. Körtefa nőtt ennek a vadonnak a közepében; évente, Sátorosünnep idején, fás ízű, fakeményesgü, apró gyümölcsöt hozott. Madarak és méhek röpködtek át a sűrűsége, hatalmas, aranyhasú nagylegyek. Mérges gombák ütöttek föl a fejükkel minden eső után. A földet senki sem gondozta, de láthatatlan kéz őrizte a termékenységet.

Amikor Abba megállt itt, és fölnevezett a nyári égboltra, eltűnőve a vitorlászajó, a birkanyáj, a seprő és az elfántesorda formájú felhőkön, az Isten jelenlétét, az Ő gondviselésének, az Ő kegyelmének jelenlétét érezte. Igen, valósággal látta a Mindenhatót, ahogy ül az Ő dicsőséges trónusán, míg lábának számlolyáti szolgál a Föld. A Sátán legyőzött, s az angyalok himnuszokat énekeltek. Az Emlékezés Könyve, amelybe az emberek minden tettet följegyezték, kinyitva hevert. Előfordult, hogy alkonyattájt Abba még az alvilági tűzfolyót is látni vélte. Lángok csaptak föl a lobogó szőnyö; tűzhullám emelkedett és áradt szét a parton. Ha egy kicsit erőltette a fülét, tisztán kivette a vétkesek tompa kiáltozását s a gonosz lélek gúnykacaját.

Nahát, ennél nem kellett Abba suszternek több. Ezen nem volt mit változtatni. Álljon csak minden úgy, ahogy időtlen idők óta áll, mindaddig, amíg ő is végigéli a kiszabott időt, s aztán majd elföldelik a temetőben, az őseik közé, akik ellátták lábballal ezt

a megszentelt közösséget, s akiknek jó neve fönmaradt nemcsak Frampolban, de a város menti körzetben is.

3. GIMPEL KIVANDOROL AMERIKABA

Hanem azt tartja a mondás: ember tervez, Isten végez.

Egy napon, amikor Abba épp egy fél pár csizmán dolgozott, legidősebb fia, Gimpel lépett be a műhelybe. Szepiós arca tüzelt, vörösszőke haja ziláltan lógott a kapli alól. Ahelyett, hogy leült volna a padhoz, megállt az apja mellett, zavartan ránézett, majd nagy nehezen így szólt:

— Apám, mondani akarok magának valamit.

— Jól van — felelte Abba —, én nem fojtom beléd a szót.

— Apám — kiáltotta Gimpel —, én elmegyek Amerikába.

Abba leejtette a csizmát. Mindenne el volt készülve, csak erre nem. Fölhúzta a szemöldökét.

— Mi baj van? Kiraboltál valakit? Verekedtél?

— Nem.

— Hát akkor mi elől mész világgá?

— Ennekem nincs jövőm Frampolba, apám.

— Miért nincs? Tudod a szakmát. Isten segítségével egy napon megnövisz. Mindent megkaphatsz, amit elképzelsz magadnak.

— Utálom a kisvárosokat, és utálom itt az embereket. Ez az egész itt csak egy bűzös mocsár.

— Majd ha hozzáfognak, hogy lecsapolják, nem lesz mocsár.

— Nem, apám, én nem úgy gondolom.

— Hát akkor hogy gondolsz? — kiabált Abba mérgesen. — Tessék, monjad el!

A fiú elmondta, de Abba nem értett egy szót sem az egészről. Gimpel epét hányt a hitközségre és az országra; Abba nem tudott mást gondolni, mint hogy a szegény parát megszálta az ördög: a hébertanárok verik a gyerekeket, az asszonyok az ajtó elé öntik a szennyvizet vödörrel.

Jómegjelenésű, 70 éves, egészséges magas férfi,

DIPLOMÁS NYUGDIJAS
USA-állampolgár

keres

hosszálló

magyaralku hölve

házasság céljából, Izráelben való letelepedésre. Csak fényképes levelekre válaszolok:
Ted Rich, 15247 Raven St.
Ap. 206, Sepulveda 91-343,
California — USA

„MAGDA”
fogászati laboratórium
Protézisek sürgős javítása
fél óra alatt — Nyugdíjasoknak 25% engedmény.
TEL-AVIV, BALFOUR 27

a kereskedők kinn lézengenek az utcán, illemhely nincsen sehol, a nép ott könnyít magán, ahol eszébe jut, a fürdő mögött vagy kinn a szabadban, és aztán terjed a dögvész meg a járvány. Gimpel kicsúfolta Ezraelt, a javasembert és Mecheleszt, a házasságközvetítőt, és nem kímélte a rabbitanácstól és a fürdőszolgákat, a mosónőt és a szegényház felügyelőjét, a szakmabelieket és a jótékony intézményeket sem.

Abba először attól félt, hogy a fiú megháborodott, de minél tovább hallgatta ezt a handabandázást, annál világosabban látta, hogy Gimpel letért a tisztességes útról. Jákob Reifmann, az atista, valamikor itt szónokolt Szebrzeszynben, nem messze Frampoltól. Egy tanítványa, Izráel szegénye, el-eljött látogatába a nagynénjéhez Frampolba, és szép számmal követőkre talált a város semmirekellői között. Abbanak sosem jutott volna eszébe, hogy Gimpel összeszűrheti a levelet ezzel a csöcselékkel.

— Apám mit szöl ehhez? — kérdezte Gimpel.

Abba végig gondolta a dolgot. Tudta, hogy nem érdemes vitatkozni Gimpellel, és fölédzte a mondást: egy szem rossz almától elrohad a hordó. — Hát mit csináljak? — mondta neki. — Ha el akarsz menni, eredj. Én nem tartalak vissza.

És folytatta a munkáját.

De Peszchá nem adta meg magát ilyen könnyen. Kérlelte Gimpelt, ne menjen olyan messzire, s írva könyörgött neki, ne hozzon a családra gyalázatot. Kiszaladt még a temetőbe is, apai sírházhoz, hogy a halottak közbenjárását kérje. De végül meggyőződött róla, hogy Abbanak igazsága van: nem érdemes vitatkozni. Gimpel arca megkeményedett, mint a nyersbőr; sárga szemében leketlen fény jelent meg; Gimpel idegen lett a saját családjában. Aznap éjjel kimaradt barátaival, reggel jött haza, hogy összecsalomolja a teleszát, az imaszíját, egy-két inget, egy takarót és néhány keménytojást — s ezzel készen is állt az útra. Az Átkelésre már korábban összegyűjtötte a pénzt. Amikor Peszchá látta, hogy minden eldőlt, nógatta Gimpelt, vigyen magával egy üveg befőttest, cseresznyeszörpöt, párnákat, ágyneműt. De Gimpel azt mondta, nem. Azt mondta, át akar szökni a határon Németországba, és több az esélye, ha súly nélkül utazik. Rövidre fogva a szót, Gimpel megcsókolta az anyját, elköszönt a testvéreivel, a barátaitól, és elindult. Abba, aki nem akart haraggal elválni a fiától, elvitte Gimpelt szekérral a rejovieci vasútállomásra. A vonat az éjszaka közepén érkezett, sziszegve-lihegve, nagy zajjal, zenebonával. A mozdony jelzőfényében Abba egy förtelmes ördög szembogarát látta, és megrettenve húzódtott el a kéményekből áradó szikra- és füstoszlopok és gőzfelhők elől. A vakító fényektől csak sűrűbb lett a sötétség. Gimpel a csomagjával rohant, mint az örült, az apja meg rohan utána. Az utolsó pillanatban a fiú megcsókolta az apja kezét, és Abba utána kiáltott, bele a sötétségbe: — Mázl tov! Ne hagyj el az ősi vallást!

A vonat kigördült, csak a füstszag maradt Abba orrlíkában meg a zúgás a fülében. Remegett a föld a lába alatt: Mintha démonok ragadták volna magukkal a fiút. Amikor hazaért, s amikor Peszchá sírva a nyakába borult, Abba csak ennyit mondott: — Az Ur adta, az Ur vette el.

Hónapok teltek el anélkül, hogy Gimpeltől egy sor is érkezett volna. Abba tudta, hogy így viselkednek a fiatal emberek, ha elhagyják az otthonukat — elfelejtik azt is, aki a legdrágább volt nekik. Ahogy a mondás tartja: akit nem látnak, nem is kívánunk. Abba nem tartotta valószínűnek, hogy a fiáról még egyszer hallani fog, ám egy szép napon levél jött Amerikából. Gimpel ismerte a fia kezeírását. Gimpel azt írta, hogy biztonságban áll, utazik a határon, nagyon sok különböző várost látott, nagyon hűt a hajón, krumplicsalit evett és hennget, mivel nem akart tisztátalan étellel nyúlni. Az óceán nagyon mély, a hullámok az égig érnek. Gimpel látott repülő halat, de habléányt és vizimánót nem, és azt sem hallotta, hogy énekeltek volna. New York nagy város, a házak a felhőt verdesik. A vonat fönn jár a tetők felett. A golek angolul beszélnek. Senki nem járál szemlesítve, mindenki föl tartja a fejét. Sok honfitársával találkozott New Yorkban, mindnyájan rövid kabátot viselnek. Ő is. Otthon kitanul mestersége itt igen jól jött. Megkeresi a kenyeret; jól van, minden all right. Hamarosan újra ír majd, hosszú levelet. Csókolja anyját, anyját, testvéreit, üdvözlétet küldi barátainak.

Végéreményben nagyon rendezes levél.

Második levelében Gimpel megírta, hogy beleszeretett egy lányba, és vett neki egy gyémántgyűrűt. A lány neve Bessie, Romániából való, és dressmaker. Abba fölvetette a rézkeretes pápaszemét, és hosszú időt töltött el vele, hogy kibetízze ezt a dolgot. Hol tanult meg ennyi angol szót ez a fiú? A harmadik levél hírlt adta, hogy Gimpel megnövisz, s hogy az esketési szertartást egy reverend vezette. A levélben fény kép is volt, amely Gimpelt és feleségét ábrázolta.

Abba nem akart hinni a szemének. A fia szalonkabátot és köcsökalapot vicelt. A menyasszony fehér ruhában volt, mint egy grófnő, uszályosan, fátyolosan; kezében virágcsokor. Peszchá csak egy pillantást vetett a képre, és elsírta magát. Gimpel testvérei levegő után kapkodtak. A szomszédok átszaladtak, Gimpel barátai eljöttek a város minden részéből; meg mertek volna rá esküdni, hogy Gimpelt odavárásolták valami arannyal folyó országba, ahol elvett egy hercegnőt — éppúgy, mint azokban a filléres regényekben, amelyeket a hálólok hoztak a városba.

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

UJ KELET
FUGGETLEN NAPILAP
67770 Tel-Aviv, Hárakevet 52
Telefon: 330011

Főszerkesztő:
S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

ULPÁN ÁKIBÁ NATANJA
Héber nyelvtanulási,
zsidó kulturális
és országismereti központ



A közoktatásügyi
minisztérium
felöltt nevelési
ügyszálya

ULPÁN ÁKIVÁ

az állami alkalmazottak főfelügyelősége továbbképző szolgálatával együttműködve
HÉBER ÉS ARAB NYELVTANFOLYAMOT RENDEZ
kapcsolt tanterv keretében:

ÁLLAMI ALKALMAZOTTAK SZÁMÁRA
„HÉBER ÉS ARAB TALÁLKOZÓ NYELVEK”

Program: intenzív tanulás osztályokban (napi 4—7 óra), a közös tanulásra támaszkodó együttélés és találkozó Izráel és a gálut zsidósága között; Izráel zsidó és nemzsidó lakossága; zsidók és a világ népei — és mindez hagyományhű, kulturális és társadalmi életkeretben.

HEBER 25 NAP

kezdőknek, haladóknak és továbbképzőknek, beleértve az írás és szóbeli kifejezést, nyelvtant, fogalmazást, helyesírást, héber irodalmi és Bibliatudomány ismereteket feljavító rendkívüli osztályt.

Arab nyelv kezdőknek

20, vagy 6 napos „izlettető”.
A tanfolyamok kezdete:

HEBER	ARAB
1981 szeptember 13	1981 szeptember 20
1981. október 11	1981. október 11
1981 november 10.	1981. november 16

A tanfolyamokat az Ákibá ulpán internátusában rendezzük, Natanja, Chof Hájárkon szálloda.

Feliratkozás: Minden minisztériumban az oktatási felelősnél, vagy Ulpán Ákibá, POB. 256, Natanja-Dárom 42102, tel: 053—52312/3.

A TIZENKÉT ZSIDÓ LÉGIÓS

— DANOS MIKLÓS KARCOLATA —

„Minden újságot okos zsidók csinálnak. Igaz, vannak okos keresztények is, de ők olyan okosak, hogy nem bolondok lapszerkesztéssel tölteni az életüket.”

MOLNÁR FERENC

szottuk a próbapostot. Közben persze megénelete is volt az embernek.

Mert például a Káldor-kávéház erősen vallásos érzelmű Káldor Majsijának, volt egy kék szemű, de fekete hajú és dúskeblű kamnász lánya. Aki nem kerülhetett el a figyelmemet. Annál is kevésbé, mert ő is szívesen volt velem, annyira szívesen, hogy éjjelente is besurrant, erősen romantikus éjjeli menhelyemre. Nappal pedig szívesen vitt autózni. Ugyanis Káldor úrnak volt még egy kopott Ford kocsija is, amely valójában már nem volt egészen az övé, mert óvatos duhajként egy nyilvános gesztussal a bukaresti hitközségnek ajándékozta, azzal a kikötéssel, hogy szükség esetén ő is igénybe veheti a kocsit. Angyalka, mert így becézték a bővérű kamnász leányzó, ezt a lehetőséget pedig arra hasznáta ki, hogy nagyon gyakran álljon elő a „szükség esete”...

Igy ismertem meg Bukarestet, annak minden szépségével, ellentétéivel, fura-vonzó keleti levantinságával. Nem egy furcsa helyen fordult meg velem a szent hitközség autója. Isten a tanum rá, hogy nem én akartam bűnbe vinni.

Közben lapot csináltunk, fantomlapot teljes komolysággal. Negyedszer írták át a mindent átfogó vezércikket: riportokat kopogtattam az ékezet nélküli kölesön-irógépen és főszerkesztői szentélyben titokzatos és izgatott arccal várták az első oldalas, nyitó anyagot, az Üdvözlő Üdvözlőt, vagy ahogy Körösi Magda mondta, „a megváltó Alapító-levélet, amelynek pillanatától lebegve indulunk el az újságok titokzatosággal teli útjain, hogy soha igaz célba nem érve, vágyódjunk mindig valami más után...”

Addig viszont rengeteg értekezletet tartottunk és gyanakodva-bizakodva ismerkedtünk egymással. Erdély minden részéből összeverődött társaság volt, „igazi légiósok”, számszerint 12-en. Mégis valahogy az első pillanattól kezdve együvé tartoztunk. „Tudod miért? — felelte nekem kérdéssel a kérdésre a vörös Földes — Mert csupán annyi választ el minket egymástól, hogy egyikünk neolog, a másik pedig ortodox...”

Es mégsem volt magyarabbnál magyarabb minálunk és elvettük. Elindultam lakást keresni. Minden lehetséges címet úgy vittem magammal, mint a megváltó reményeséget. Hiába. Soha annyi „sajnálom”-ot nem hallottam, mint azokban a napokban. Soha annyiszor nem csapták be az orrom előtt az ajtót, mint akkor. Reménytelen akció volt. Minden este holtfáradtan bujtam a belterület sarkában meghúzódó divány takarója alá. És hiába feküdtem mellém a velem érző és levesztésem miatt aggódó Angyalka.

Csak épp a lap nem indult. És körülöttem hullámozni kezdtek a vesztői vizei. Nemlétező Kiadó hivatalunk létező főnöke, egy áldott rossz temesvári zsidó ember, előbb szóban, majd írásban szólított velem, hogy „a fennálló rendelkezések értelmében ezenel sajnálattal, de erőlyesen felszólít, hogy legkésőbb 2 (kettő) hét alatt hagyjam el a szerkesztőség belterületén levő ideiglenes szállásomat, mivel ezt, az etikai, erkölcsi és tüzrendészeti törvények szigorúan tiltják.” Pont.

Szomorúan üldögéltem a „belterület” sarkában, gyors-leltárt készítettem életem bukaresti szakzáról, az etikai, erkölcsi és tüzrendészeti törvények mindent felkavaró hatásáról és rettenősen utáltam a folyosó-végi szűkség lakhelyemet. Aminél csak azt utáltam jobban, hogy kidobták belőle. Csőd. Mert albérletet találni a háború utáni román fővárosban épp olyan lehetetlennek tűnt a számomra, mint kiszékelni egy meghívást Mihály király sakk-partijához.

Az elveszettség érzése kerített hatalmába. A sehova-nem-tartozás örjítő bizonytalansága. Menhelyen érezheti magát ilyen megüritnek az elhagyott idős ember. Akkor tanultam meg, hogy minden áttepülés: belső borulás, lelket felkavaró földesuszamlás, a sokk-ok végetneméző sorozata, soha, sehol visszamenetérő bizonyosság. Akkor fogalmazódott meg bennem, hogy az „otthon-vagyok” érzés szigorúan magán-tulajdon. Sehova be nem vezet-hető, senki által körül nem határolható vagyoni tárgy. Örökölni, továbbadni nem lehet. Csak belebolondulni a hiányába...

Elindultam lakást keresni. Minden lehetséges címet úgy vittem magammal, mint a megváltó reményeséget. Hiába. Soha annyi „sajnálom”-ot nem hallottam, mint azokban a napokban. Soha annyiszor nem csapták be az orrom előtt az ajtót, mint akkor. Reménytelen akció volt. Minden este holtfáradtan bujtam a belterület sarkában meghúzódó divány takarója alá. És hiába feküdtem mellém a velem érző és levesztésem miatt aggódó Angyalka.

ka. Pedig csupán tizenhét éves volt és duskeblű.

Nem mondom, fájt a közeli válas tudata. De nem láttam semmi más kiutat. Emlékszem, a mint utolsó, összekuporgatott pénzzemmel megvettem a jegyet, vissza Kolozsvárig. Tul sok gondolat nem keringett az agyamban, de az Erzsébet-utcai szoba paradicsomi szigetnek tűnt, a Nagyház utolsó emeletén levő íróasztal, a beton-biztonság jelképe, a Sétatér pedig a szelid bűke simogató ígérétének.

„Otthon is ezen az úkműfűk nyelven beszéltek? — kérdezte Angyalka.

„Nincs otthonom” — feleltem.

„A vagyonban felejtettem.”

„Milyen vagyonban? — kíváncsiskodott a Káldor-lány.

„Amelyek még mindig a fejemben dübörögnek.”

„Furcsa fiu vagy.”

Ebben maradtunk.

Még két nap. Ekkor szállt le a hátam mögé a mentőangyal. Brassói Andor váltig hangoztatta: „Kétféle riportert létezik, a szerencsés kezű, meg a peches. A szerencsésnek mindenhol, mindig az íróasztalához fut az esemény. Ez maradjon a szakmában. A másik, a bukácsoló kétbalkézes, még akkor is lépjen le a redakcióból, ha tehetséges. Menjen írónak.”

Ugy látszik, az első csoport-hoz tartoztam. Nem a mozi vásznáról lépett le hozzám a szerencse, sem nem lihegő futár hozta. Egyszerűen megszólalt a telefon. 22 óra 14 perc volt, az Angyal épp hogy csak levetkőzött, amikor a „belterületen” kívüli, a szerkesztői szobában megszólalt a telefon. Ilyen sem történt még ebben a helyiségben. Ki hív, ki hívott volna, még hozzá éjszaka? Hiszen még nem is léteztünk. Épp ezért idegesen füleltem. De nem mozdultam. „Hadd csörögjön, nem az én bajom” — de már nem tudtam Angyalka kebleiben gyönyörködni. A telefon tovább követelőzött. Nem bírtam ki a feszültséget, berohantam és felkaptam a kagylót. „Halló, a miniszterelnök ség kabinetfőnöke kéri a főszerkesztőt” — hallottam a vonal tulsó végéről.

„Nincs itt kérem, tessék holnap reggel” — választottam illendően.

„Hogy-hogy holnap? — hördült fel a vonal tulsó vége” — Ki maga?

„A szolgálatos éjjeli szerkesztő” — hazudtam szemrebbensé nélkül.

„Ertem — lágyult meg az iménti szigor. — Küldje el hozzám a szerkesztőség kocsiját egy megbízható vezetőségi taggal” — és letette a kagylót.

Megdermedtem. Rögton kapcsololtam. Biztos most adják át a várva-várt Üdvözlő Üzenetet, a lap Alapító-levélet. De kinek? És hogyan? Váradí Ivrének telefonja nincs. Kocsi szintén nincs. Vezetőségi tag, dettó, „Megbízható” — hallottam fülemben csengeni a parancsot. Ki megbízható? Istenem válaszol: ki megbízható?...

Ekkor szólalt meg a rám bámuló Angyalka. „Ki hívott?” „A miniszterelnökség” — feleltem magabiztosan.

Angyalka tiszta szívből felka-

gagott. „Jaj, milyen hazug vagy!”

Nem sértődtem meg. — Hol az autó? — kérdeztem idegesen.

— A helyén — válaszolta a lány angyali nyugalommal. „Mozogj! Öltözz fel gyorsan, megyünk a miniszterelnökségre.

— De a kocsi ma a hitközséggé. Seba, ha a garázsban van, elvisszük. Mondtam már, öltözz.

Még akkor sem hitte, hogy a miniszterelnökségre megyünk, amikor már bent ültünk az autóban és a Calea Victoriei felső szakasza felé robogtunk. Csak nézett rám, csak csodált Angyalka.

Pár perc múlva az előcsarnok előcsarnokának előszobájában voltam, ahol a titkárság titkáranak a titkára fogadott. Amikor meg látott, erősen csóválni kezdte a fejét. — Maga az? — és leigazoloztatott. Miközben tovább csóválta a fejét, aláírás ellenében, átadott egy nagy, előkelő fehér borítékot. „Itt a szöveg.” Nem fogott kezét velem, pedig nyakendő is volt rajtam. Kint a zsidó hitközség Káldor-féle kocsijában kíváncsian nézett rám Angyalka. A legtermészetesebb do-

lognak tartotta, hogy egy ószbe hajló nyári éjszaka, mi ketten, ő meg én a miniszterelnökségre hajtottunk.

Fontosságom teljes tudatában tértem vissza. A zárt levelet lettem a főszerkesztői asztalra és írtam hozzá egy rövid kisérő szöveget. „Ha kell — fejeztem ki készségemet: — szívesen segíték a szöveg fordításában.”

Másnap reggel hiába vártam a dicsőretet és a plenáris hálát. Kegyetlenül letoltak túlbuzgó, opportunistá, toakodó magatartásomért és hatásköri áthágás miatt megdorgáltak. Később meg enyhült a helyzet és közölték velem, hogy még néhány hétig lakhatom a „belterületen”, mert a gyakorlat azt bizonyította, hogy nem árt a permanens, éjjeli szolgálát.

„Mi lesz a fordítással? — firtattam. — Mert én szívesen segítek, ugyebár, én tudok itt a legjobban románul.”

Nem hagyta, hogy befejezzem, jelentőségteljesen nézett rám: „Az lehet, hogy te tudsz a legjobban románul, de hogy a miniszterelnök jobban tud magyarul, mint te, az biztos. Ha akarod, a nyomdában elolvashatod az eredeti szöveget. Kérd el Grün bácsitól, Iszák biztos már kiszedte. Heller korrigálja...”

Hogy el ne felejtsem, az akkori miniszterelnököt Groza Péternek hívták.

A budapesti Nagyvilág

júliusi száma közli Scheiber Sándor professzor, a budapesti Rabbiképző Intézet igazgatójának ismeretét Bat Sheva Sheriff izraeli héber költőnről. Egyben közli a költő számos versét Székely Magda kiváló fordításában.

Az alábbi versekben egy izraeli költőnről szóal meg. 1937-ben született. Ma a jeruzsálemi gimnáziumok felső tagozatában az irodalomtanítás szakfeligyelője. A Héber Írók Szövetségének vezetőségi tagja.

Három kötete van előttünk: Bijcuá sir áhává (1973; A szerelmes vers heverőjén), Millott kibbusin (1974; Erkölcsi prédikáció), Adám bijkár (1978; Ember az ő dicsőségében).

Levelemben (1980. IX. 17.) azt vallja: „Költeményeim a régi héber nyelvre épülnek... Ha lehet tanúskodnom (s feltételezem, hogy lehet tanúskodnia az első forrásnak), költeményeim alapja az általános és zsidó filozófiával való foglalkozásom. Természetes, hogy nőiségem és anyaságom is determinálja lírámat.”

Arz poeticája ez: „Minden dal, amelynek meg kell születnie, / Dal lesz végül is.”

Babits szavaival a „Biblia a verstana”. A régi szavak, fordulatok, hasonlatok, képek új színnel, új értelemmel épülnek be költeményeibe.

SCHEIBER SANDOR

AZ UR MÉCSESE

Mert minden lélek az Ur mécsese.
Aki kioltja, halállal sújtatik.
Mert minden lélek az Ur mécsese.
Hirdessék országszerte harsonnák.
Az Ur árnyékában lakozik minden lélek.
S minden mécsese a lélek világosságában.
Hogy örvezzenek a hangok,
Hogy légyen a hangok hallelujája,
Falakkal övezd fel a hangokat,
A lelkeket védj erős bástyafallal.

Minden emberi lélek az Ur mécsese.
Aki eszébe veszi, magasztaltassék, mint mécsessel az Ur.
Aki siratja, akár az Ur mécsesét siratná,
Aki szereti, akár a kiolthatatlan mécsesét,
Öröktől fogva
Örökkön
Örökké.
Mert bőr borul rá, rostja-húsa épül,
Mert teste mind, ami megmaradt a testekből a füstben.
Az ur mécsese
Minden emberi lélek.

KÜLDJÖN VÁMMENTES IKKA AJANDEKUTALVÁNYT AZ ÜNNEPEKRE

MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARATAINAK

Megrendelőhelyek:

HAIFA: Hákohén úr, a HOH helyiségében, Pevsner u. 2, naponta (péntek kivételével), d.e. 9-11-ig. Tel. 04-667435. Lakás tel. 04-88824.

JERUZSALEM: A jeruzsálemi megrendelőhely augusztus 11-től szeptember 1-ig zárva.

TEL-AVIV: Hadash könyvüzlet, Nesz Ciona utca 4. (Bejárat az utcába a Ben Jehuda 7-es számánál). Tel. 659684. — Az üzlet reggel 9-től este 7-ig nyitva megskizítás nélkül. Pénteken déli 1 óráig.

Levelezés kizárólag: EGGED MIRIAM, 62160 Tel Aviv P.O.B. 26116

IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldés lehetőség MAGYARORSZÁGRA. Sírpolások is befizethetők a budapesti zsidó temetőben.

TUZEX ajándékbonok kaphaték

Csehszlovákiába való küldésre.

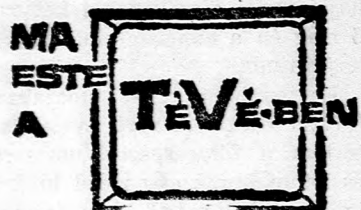
ikában Remo Mintha maguk... s a... akába... mon... vette

nékül, érke... egy... k. ha... elfe... gabb... tart... is ki... a valo... egy... ép na... Meg... Gimpel... atju... kiül... herin... gyalan... gyon... érnék... at, de... m, és... keltek... ros, a... vonat... goik... m jár... fol... sával... mind... nek. O... ge itt... enve... right... osszu... nyját... bará...

ren- meg- lány- mánt- Ro- naker- pápa- itt el- blgot. szót hírvil- ilt, s egy fény és fe-

szé- és yasz- mint yolo- Pesz- ett a mpel- itak. Gorn- min- volna lava- folyó- an a eket

52 lel - eg



PÉNTEK

- 15.00: HUCKLEBERRY FINN KALANDJAI
- 15.25: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTÉSE
- 17.32: Arab film
- 20.00: A SZOMBAT FOGADÁSA
- 20.15: A HÉT — HANGOS HETI HIRADÓ
- 21.15: „HOGYAN LOPJUNK EL EGY MILLIÓT?” — Romantikus filmkomédia, amely egy műhamisító lányának erőfeszítéseit mutatja be. - A lány meg akarja menteni apját a maffia karmaiból és emiatt bajba kever egy szimpatikus magándetektívet. Szereplők: Audrey Hepburn, Peter O'Toole, Charles Boyer.
- 23.15: Egy mondat a Szentírásból — HIREK

A TEL-AVIVI MOZIK

HETI MŰSORA

ALLENBY: Dühöngő istenek
 BEN JEHUDA: Piszkos ügy
 CAFON: Lili Marleen
 CINEMA 1: Tízparancsolat
 CINEMA 2: A dublöz
 CHÉN: (zárva)
 DEKEL: Tolvaj
 DRIVE-IN: Tarzán és pártja
 (1): Az eltűnt sziget (2)
 ESZTER: A hátsó utcán túl
 GAT: Egyszerű emberek
 GORDON: Angi Vera
 HOD: Nindzsa
 LIMOR: Shogun
 MAXIM: Ragyogás a fűben
 MOGRABI: Superman 2
 ORLI: A két laguna
 PARISZ: A lánc-miniszter
 PÉPÉ: A postás kétszer csenget
 PERISCOP: Rablás fényes nappal
 SACHAF: Moszkva nem hisz a könnyekben
 STUDIO: A kis lord
 TÁMÁR: Aki a kéket szereti
 TCHÉLET: A szénbányász lánya
 TEL AVIV: Csak a szemednek
 TEL AVIV MUZEUM: Kacsák

HABIMA

Tel Aviv, augusztus 22, szombat

AZ ANARCHISTA

A kisteremben

A MŰHELY

Leszállított árú repülő utazások
 EUROPA - AMERIKA
 TAVOLKELET
CANAANTOURS
 Tel Aviv, Ben-Jehuda 113.
 Tel. 229125 — 238229.
 Mi többet adunk a jegyért.
 Beszélünk magyarul.

ÁPOLÓNÓ VALLAL OTTHONÁBAN

IDŐS EMBEREKET ÉS KRÓNIKUS BETEGEKET

orvosi felügyelet — sok szeretet és türelem. Magyarul, románul, németül, angolul beszélünk. Tel. 583474

ISKOLATEVÉ

- 9.00: Tarka zenés műsor
- 10.00: A mértékegységekről
- 10.15: Az arany nyomában (IX)
- 10.40: Rajzfilm
- 14.00: Családi körben
- 14.45: Társasjáték

SZOMBAT

- 18.02: VARÁZSVIRÁG
- 18.30: DOKUMENTUMFILM — egy arab halászlőről, feleségéről és zsidó barátjáról, aki szintén halász.
- 19.00: FILMZENE
- 20.00: A SZOMBAT KIMENETELE
- 20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN
- 21.00: SPORT

22.00: DALLAS — „Fejedelmi házasság” — Lucy szerelmes lesz, örömet és boldogságot okoz környezetének, beleértve J.R.-t, amikor bejelenti, hogy feleségül megy Kitt Mineworinghoz, egy texasi köolajmágnás fiához, J. R. lelki szemeivel már látja a családi vállalat és a texasi cég közötti együttműködést. Mindent megtesz, nehogy valaki az ezzel kapcsolatos terveit keresztülhúzza.

- 22.00: QUINCY — „Az álmok országa”
- 23.35: Egy mondat a Szentírásból — HIREK



1981 augusztus 21, péntek
 5741 Áv 21

I. MŰSOR

7.07: Klasszikus zene, 11.00: Orientális cházánut, 11.30: Szabadegyetem, — 12.05: Az izraeli filharmonikus zenekar játszik, — 13.00: Könnyű és klasszikus, — 14.10: Gyerekeknek, 15.00: A szombat fogadása, 16.05: Klasszikus kívánsághangverseny, — 17.00: Irodalmi magazin, 17.35: Oléknak, — 20.05: A bécsi rádió zenekara játszik, 23.00: Bartók zongoraversenye, — 0.10: Éjjeli zene, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.10: Zenés magazin, 12.05: Baleset-megelőzés, 12.30: Sport-híradó, 14.00: Még egy hét, — 16.10: Chájim Siba professzor-ról, 17.05: Külpolitikai magazin, 18.05: Falra festik az ördögöt, 19.05: A héten történt, — 20.05: Liturgikus műsor, 21.05: Spanyol románcok, 21.35: Jiddis dalok, 22.05: Az aktív cionizmusról, — 0.10: Klasszikus hanglemezek, — 23.05: Interju Mose Dájánnal, — 1.10: Hátikvá.

0.10: Uj hanglemezek, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA

9.05: Vidám tarka műsor, — 11.05: Anyák üdvözlője a katona fiaknak, 12.05: Hírek az országutakról, 14.05: Slomo Árci énekel, 15.05: a Beatles, 16.05: Paul Tortelier csellózik, — 17.05: Nőgyógyász Hitler megsemmisítő táborában, 18.05: Lampel Lapid Tamás csevegése, 19.05: Hangverseny, 21.05: Tarka műsor, — 23.05: A londoni Music Hall kezdete, 0.05: Régi és kedves dalok, 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

1981 augusztus 22, szombat
 5741 Áv 22

I. MŰSOR

7.10: Klasszikus hangverseny, 9.00: A tudomány világából, — 9.25: Zenei fejtörő, — 10.30: A jeruzsálemi szimfonikus zenekar játszik, 12.05: Rádiószínpad — Ionescu: A kopasz énekesnő, — 13.00: A színház és film világból, 14.10: Gyerekeknek, — 15.00: Kamarazene, 15.45: Hanglemezek, 16.30: — Schubert, egy alkotóművész portréja, — 17.35: Oléknak, 20.05: Az izraeli filharmonikus zenekar játszik, vezényel: Zubin Mehta. 22.05: Egy-más között, 23.00: Modern zene, 22.05: Az aktív cionizmusról, — 0.10: Klasszikus hanglemezek, — 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

7.10: Hanglemezek, 9.05: Vidám szatirikus műsor, — 9.55: Országismertetés, 10.00: Hangos heti híradó, 11.05: Énekeljünk egy dalt, 12.05: A latin-amerikai országokról: Szabadság vagy halál, 13.05: Műsorismétlés, — 14.10: Zené a szó, 15.05: Sport, 16.05: Emlékezni és nem felejtetni, 17.10: Édes szülőföldünk, 18.04: Az ügy intézés alatt, — 18.30: Sport, 19.05: Mi újság az arab világban, 20.05: Hámávid, 20.45: Sport, 21.05: Hangos heti híradó, 22.05: Móláve Málká, — 23.05: Ami a hírek mögött van — sajtóügyi magazin, 0.10: Dalok egy témára, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIÓJA

7.05: Hanglemezek, 9.05: Vidám kórus - gyerekeknek, 10.05: Az évi héber dalparádé bevezetője, — 13.05: Beszélgetés Dror Seigerman képviselővel, 14.05: A Beatles, 15.05: A régi szép dalok, 16.05: Katonai színjátzó együttesek, 17.05: Katonák egymás közt, 18.05: Arthur Rubinstein, a 90 éves örökifjú, 19.05: A tegnapi és a holnap slágerei, 20.05: Orientális dalok, 21.05: Hagyományok, 22.05: Könnyű és klasszikus, 23.05: Az izraeli diplomáciáról, 0.05: Éjjeli madarak, 2.05: Tarka műsor reggel hat óráig.

AZ ÉKSZER-TŐZSDE ARANY-AJÁNLATAI

**KIZÁRÓLAG A TŐZSDÉN
 MINDEN ÉKSZER 1
 RÉSZLETRE IS KAPHATÓ**

GYŰRŰK, MEDÁLOK ÉS FŰLBEVALÓK

30%-os ENGEDMÉNNYEL!



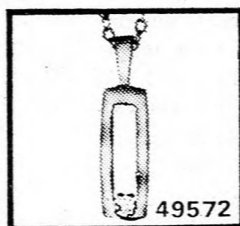
11945

18 karátos arany-gyűrű 4x0.09 tiszta briliánsal és fél drágakövekkel kirakva 9810 sekkel (14,014 sekkel helyett)



13000

18 karátos arany-gyűrű 3x0.06 tiszta briliánsal kirakva 5,996 sekkel (7,280 sekkel helyett)



49572

14 karátos arany medállon 0.09 gyémánttal kirakva 1347 sekkel (1,924 sekkel helyett)



42572

14 karátos arany medállon 1x0.05 briliánsal 1228 sekkel (1755 sekkel helyett)



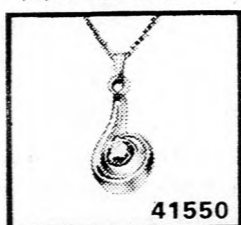
11140

18 karátos arany-gyűrű 2x0.06, 1x0.15 tiszta briliánsokkal kirakva 4450 sekkel (6,337 sekkel helyett)



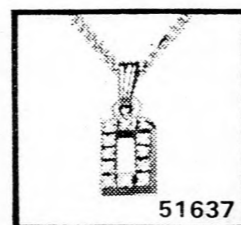
14792

14 karátos arany-gyűrű 7x0.05 briliánsokkal kirakva 3,704 sekkel (5,291 sekkel helyett)



41550

18 karátos arany medállon 1x0.10 briliánsal kirakva 3,394 sekkel (4,849 sekkel helyett)



51637

14 karátos arany medállon 12x0.01 briliánsal kirakva 2457 sekkel (1,248 sekkel helyett)



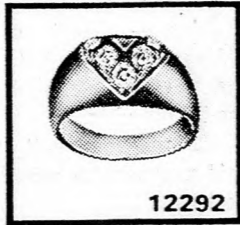
42312

14 karátos arany medállon 4x0.04 briliánsal kirakva 2457 sekkel (3,510 sekkel helyett)



11490

18 karátos arany-gyűrű 10x0.04 tiszta briliánsal kirakva 9,200 sekkel (13,143 sekkel helyett)



12292

14 karátos arany-gyűrű 5x0.07 briliánsal kirakva 4,896 sekkel (6,994 sekkel helyett)



17522

14 karátos arany-gyűrű 6x0.07 P3 plusz 1x0.008, összesen 0.47 karát, fehér 4896 sekkel (6,994 sekkel helyett)



Készülék a hamis gyémánt ellenőrzésére.

Az utóbbi időben sok hamis gyémánt tűnt fel az ékszerpiacon. Ne vásároljon ékszert anélkül hogy azt a képen látható készülékkel előzőleg megvizsgálta. Az Ékszertőzsde minden behozott ékszert ingyen megvizsgál.



41237

A hét slágere

41237 14 karátos arany medállon 3x0.03 briliánsal kirakva 1,265 sekkel (1,808 sekkel helyett)



INGYEN!

„Az aranyékszer és gyémánt kiválogatás aranyabálya!” — Mi a valódi gyémántot jellemző titkosított „titiz”? Hogyan lehet a gyémánt értéket megállapítani? Miként lehet megállapítani, hogy a gyémánt hamis? — Mi a tiszta gyémánt?

Ami mindig tudni akart az arany ékszerekről és a gyémántokról, megtudhatja „Az aranyékszer és gyémánt kiválogatás aranyabálya!” füzetből, amelyet hivatalos gimnáziumok szerkesztettek. Most az ünnep előtt ingyen megkaphatja ezt a füzetet (amelynek 5 sekkel az ára) az ékszertőzsde.

ÉKSZER-TŐZSDE

Tel Aviv, Reiness 6 (Kikár Dizengoff sarkán)
 Különleges árusítás szombat kimenetelekor 19.30—23.00-ig, hétköznap 9.00 órától 20.00 óráig.

**סיפור
לאנטי-ציונים**

המחנה החרדי האנטי-ציוני בירושלים הביע סיפוקו על הסערה שקמה סביב ה"פירות בעיר דוד בהדגישו כי הוא הוא שורר את הבעיה. אכן, יש סיבה טובה לסיפוק זה כי הרי אותם הוגים חרדיים הציגו ליהודי עיריב ומדון בקרב, המחנה ה"אנטי-ציוני" — הוא הציבור הציוני, אחריו יש ראל הנאמנים למדינה ומכבדים חוקיה. וייתכן מאד, כי זאת היתה מטרתם האמיתית הרבה יותר מאשר להבטיח את שלום המהלים.

מצער מאד, כי ציבור התיצונו כמו ה"מפד"ל והרב הראשי הרב שלמה גורן נתייחסו לכן ונסחפו עם החרים של הדתיים הקיצוניים האנטי-ציוניים שאינם מוחלים בשום אמצעים כדי לפגוע באופיה הנאור והדמוקרטי של המדינה.

הופעתו הטליוויזיונית של הרב הראשי הרב שלמה גורן מול הפרופסור גיא דין לא היתה משכנעת כלל וכלל. הוא הסתבר בתשובותיו או התחמק מהן. לא נתן שום הסבר הגיוני לפסק ההלכה שלו שהוא החליט עליה אגב, לאחר שהחפירות באותו מקום נמשכות כבר זו השנה השלישית. הוא האמיר בלי מענה גם את קביעתו של הפרופסור דין כי גם שנות פאגני בטנדריה וגם בניו הכנסת הוקמו בשטחי בתי קברות עתיקים. העימות הטליוויזיונית או הירוק את עמדת הציבור הנאור כי עשה כן וסיון להשתלט עליו ביוזמתם של אנטי-ציונים ובדרכים אנטי-דמוקרטיות — ונגד מנגות אלה יש להלחם. דיוי אפיא כי הוגים הדתיים הלאומי יים יתחשבו בכך ולא יירופו את המצב אשר עלול רק לשרת את האנטרטי אויבי המדינה מבפנים ומבחוץ.

**AZ ANTICIONISTÁK
ELEGEDETTÉK**

A szélsőséges vallásos anticionista tábor melegegedését fejezte ki afelett, hogy milyen vihart keltett a jeruzsálemi ásatások ügye, hangoztatva, hogy ők vetették fel ezt a problémát. Valóban, van okuk elégedettségre, mert hiszen sikerült össze tüzést okozni az ellenséges táborban — azaz az államot és törvényeit tiszteletben tartó izraeli polgárok között. Nagyon is lehetséges, hogy sokkal inkább ez volt a céljuk, mint a holtak nyugalmanak biztosítása.

Sajnálatos, hogy olyan cionista érzelmi vallásos közösséget, mint a VNP, valamint Goren áskénázi főrabbit is magával sodorta a szélsőséges, anticionista vallásos tényezők áramlata, amely nem riad vissza semmitől, hogy ártson az állam felvilágosult, demokratikus jellegének.

Goren főrabbi televíziós szereplése Jádín professzorral szemben korántsem volt meggyőző. A főrabbi belebonyolodott válaszaiba, vagy kibújt a válaszok alól, és semmiféle logikus magyarázattal sem szolgált halachikus döntésére, amelyet, egyébként, három évvel azután hozott, hogy a jelzett területen megkezdtek az ásatásokat. Felelet nélkül hagyta Jádín professzor azon megállapítását is, hogy a Szanhedria negyedben lévő Poáléj Águdát Jiszráél sikun, valamint a Kneszet-épület is régi zsidó temető helyén áll.

A televíziós vita csak megerősítette a felvilágosult lakosság álláspontját, mely szerint kísérlet történik arra, hogy anticionista tényezők kezdeményezésére, antidemokratikus uton próbáljanak uralkodni felette. Az ilyen tendencia ellen küzdeni kell. Kivánatos tehát, hogy a nemzeti érzelmi vallásos körök számitásba vegyék ezt és ne mérgecsik el a helyzetet, amely csak az ország külső és belső ellenségeinek érdekeit szolgálhatja.

EMLÉK A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÓ JUTTATÁSÁT

A Társadalombiztosító szeptember hónapban még 9 százalékkal emeli az alacsony keresetűeknek folyósított juttatásait.

**A KÉT FŐRABBI LETILTOTTA
A JERUZSÁLEMI ÁSATÁSOKAT**

A jeruzsálemi egyetem rektora: „A halachikus döntés nem kötelezi a régészeket”

Ráfáel Mesulam professzor, a jeruzsálemi Héber Egyetem rektora azt mondta, hogy a két országos főrabbi halachikus döntése nem kötelezi a régészeket, akik a jeruzsálemi Dávid városában folytatják az ásatásokat, mert ők a közoktatásiügyi minisztérium engedélye alapján végzik munkájukat. „Izrael államában a Kneszet hozza a törvényeket és a jeruzsálemi egyetem törvényes engedéllyel rendelkezik az ásatások folytatására.”

Az ásatások, amelyeket dr. Jigáél Silo vezet, a jeruzsálemi Héber Egyetem égisze alatt folyik. Silo is azt hangoztatta a két országos főrabbi döntése után, hogy folytatja az ásatásokat a kezében lévő törvényes engedély alapján.

Slomo Goren áskénázi és Ovádjá Jozséf szefárd főrabbi szerdán este hozta meg halachikus döntését, mely kimondja, hogy a Dávid városában lévő úgynevezett G-körzet évszázadokon át a jeruzsálemi zsidók temetkezési helye volt és ezért ti-

los ott ásatásokat folytatni. A két főrabbi „kutatásokra, vizsgálatokra, tanuvalomásokra és helyszíni szemlére” alapozza döntését.

Jiszráél Kohen, a közoktatásiügyi minisztérium szóvivője a főrabbi döntésével kapcsolatban azt mondta, hogy a minisztérium adott ásatási engedélyt a Héber Egyetemnek és dr. Silonak.

„és az állam törvényei értelmében ez az engedély mindaddig érvényben van, amíg vissza nem vonják.” Dr. Jozséf. Burg bel- és vallás-

ügyi miniszter úgy nyilatkozott, hogy a főrabbi döntését minden vallásos embernek be kell tartani. „Jogi tanácsot kértem a halachikus döntés ügyében, hogy azt törvényekké és rendelkezésekké változtathassuk.”

Arra a kérdésre, hogy elfogadja-e Jigáél Jádín professzor javaslatát, hogy a vallásügyi minisztérium állítson felügyelőt az ásatások helyére, Burg ezt válaszolta: „Ezt javasoltam a főrabbiaknak, mielőtt meghozták volna döntésüket, de nem fogadták el. Miután azonban már megállapították, hogy sírok vannak az ásatási területen — nincs értelme ilyen javaslatnak. A halachikus döntés után felül kell vizsgálni, hogy az ásatási engedély érvényben van-e.”

Teddy Kollek jeruzsálemi polgármester azt mondta, hogy „Goren főrabbi ugyanazt akarja tenni, amit az UNESCO akart, ellenséges erők hatására — bebiztosítani az ásatásokat. Remélem, hogy Goren főrabbi próbálkozása is olyan mértékben fog sikerülni, mint az UNESCO-é.”

A Mápám fiataljainak csoportja bejelentette, hogyha a szélsőséges vallásosok erőszakkal próbálják megakadályozni, ők sem fognak ölhetett kézzel ülni.

Szefárd bírót kér

Napjainkra jellemző eset történt szerdán a tel-avivi törvényszéken, ahol egy 38 éves natanjai férfi azt kérte, hogy — szefárd bíró ítélkezze ügyében. A férfi azt kérte, hogy függesszék fel a bíróság határozatát tartásdíj fizetésére különváltan élő feleségének.

„En a keleti törzshöz tartozom — hangoztatta a kérelmező, — husz éven át, diszkrimináció miatt mábárában és szegényegyedben laktam. Az előző tárgyaláson közöltem a bírósággal, hogy olyan nyomorban élek, hogy nem tudok rendesen táplálkozni sem és cipőm sincs. Feleségem ezzel szemben 18 ezer sekelt keres havonta és a bíróság engem 3050 sekelt tartásdíj fizetésére kötelezett.”

Nézete szerint csak szefárd bíró tud igazságos ítéletet hozni ügyében.

A bíróságon megmagyarázták neki, hogy szó sem lehet szefárd és áskénáz bíró közötti megkülönböztetésről és írásban értesítik, hogy mikor és ki tárgyalja ügyét.

**Miki Berkovics megmarad
a Mákkábiban**

Kompromisszumos megegyezés a kiváló kosárlabdázó és klubja között

Miki Berkovics, a Mákkábi Tel Aviv és a nemzeti válogatott kiváló kosárlabdázó játékos továbbra is a Mákkábi Tel Aviv színeiben játszik, miután tegnapi kompromisszum jött létre a felek között, amely pontot tett a hetek óta húzóódó pereskedésre Berkovics és a Mákkábi között.

retes, Berkovicsnak az a követelése állt, hogy a Mákkábi fizesse ki, több évre visszamenően, jövedelmi adóját a fizetésre, amelyet a klubtól kapott.

A Mákkábi Tel Aviv vezetőse nem volt hajlandó felfedni a kompromisszum részleteit, azal, hogy „ezek nem tartoznak a széleskörű nagyközönségre.”

A per háttérében, mint isme-

3 HETES MAGYARORSZÁGI UTAZÁSOK

Szeptember 23-tól kezdve indulás minden héten.

VIZUM BIZTOSITVA.

További információ

ÁNÁT

VOYAGE utazási iroda, Dizengoff Center 781.

(Bejárat a King George utcából) tel. 290231.

Beszélünk magyarul.

SZABADSÁGRA MEGY?

Vigyázzon most és egész éven át vagyonára (lakás, üzlet, stb.) elektronikus riasztóberendezés alkalmazásával. 195 dollártól kezdődő áron. Hívjon most és megbízottunk minden kötelezettség vállalás nélkül felkeresi Önt. „SIGMA” D. P. Elektronika. Tel Aviv Allenby 53, — tel.: 285025. A tisztességes kereskedelem intézetének tagja

Felejtethetlen férjem, apám, nagyapám, apósom,

BARZILAY ISTVÁN 71

IRÓ, UJSÁGÍRÓ

emlékére

ÁZKÁRÁT TARTUNK

a slosim leteltével és felavatjuk

SIRKÖVÉT

vasárnap, augusztus 23-án délután 2 órakor a choloni temetőben. Találkozás az új bejáratnál.

Ezuton mondunk köszönetet azoknak, akik gyászunkban részvételükkel bel- és külföldről felkerestek.

A CSALÁD

DRÁGÁNK,

Mandler Bila Karolin 71

Sárvár — Bné-Brák

1981 augusztus 20-án elhunyt.

Sívát ülinék Jicchák Mandler lakásán, Rámát-Gán, Mavo Jáhálom 5.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Drága testvérem sógornóm és nagynéném

ILANÁ MARTON szül. HOFFER 71

Bejt Ávot, Rámát Efál

elhunytának slosimján

ÁZKÁRÁT ÉS SIRKÖAVATÁST

tartunk 1981 augusztus 23-án, vasárnap délután 4 órakor, a choloni temetőben. Találkozás az új bejáratnál.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen férjem, apánk, nagyapánk

SCHWARZ LAJOS (LALA) 71

Arad — Rechovot

ÁZKÁRÁJÁT

augusztus 24-ikén, délután 4 órakor tartjuk a rechovoti temetőben.

Ezuton mondunk köszönetet mindazoknak, akik látogatásukkal és vigasztaló soraikkal nagy fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen édesanyánk, anyósunk, nagyanyánk

WEISZ HELEN 71

Szikszó — Budapest — Tel-Aviv

ELSŐEVES ÁZKÁRÁJÁT

1981 augusztus 25-ikén, kedden délután 4 órakor tartjuk a petách-tikvai Szevula temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

DRÁGÁNKNAK,

ELIÉZER SISA 71

vasárnap, 1981 augusztus 23-án

ÁLLITUNK SIRKÖVET.

Találkozunk a choloni temető új bejáratánál (2-es, 18-as, 40-es, 42-es autóbuszok) délután 15.30 órakor. Külön autóbusz indul délután 15 órakor Tel Avivból, Soutine utca 19 alól, 15.15 órakor a Széderet Hár Cionról (ezemben a központi autóbusz-állomás choloni állomásával). A sirkőállítás után az autóbusz ugyanazon az utvonalon viszi utasait vissza.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Drága anyánk, anyósunk, Helén Channa Feisch Moszkovics, Reb Jicchák felesége, nyugodjék békében, végakarátának eleget téve, Erec Jiszráélben helyezzük örök nyugalomra nagytekintélyű és nagyhirű édesapja, a nagy adakozó,

REB ALEXANDER ZISE ELIFÁNT 71

földi maradványait, aki elhunyt a romániai Felsővisón 1940-ben.

Szeretett lánya és veje, Helén asszony és Reb Jicchák Feisch (Fülöp) Moszkovics 71, mellé helyezzük örök nyugalomra a tibériási régi temetőben vasárnap, Menáchem Áv hó 23-án (augusztus 23) délután 4 órakor.

Külön taxik indulnak Bné Brákból a Herzl- és Rabbi Ákivá utcák sarkán ievő taxiállomásra délután 1.30 órakor,

További részletek megtudhatók Dr. Manfred és Ann Leymannál, Hámelech Dávid szálló, Jeruzsálem.